

3. Ekonomický vývoj

Ekonomický vývoj byl v uplynulých letech 2020 a 2021 celosvětově poznamenán pandemií koronaviru. V reakci na ni došlo ke globálnímu sociálnímu a ekonomického oslabení včetně propadu ekonomiky (recesí). I na regionální úrovni se projevil nedostatek pracovníků, omezení cestování, narušení dodavatelských vztahů a celkového provozu průmyslových podniků a další negativní jevy.

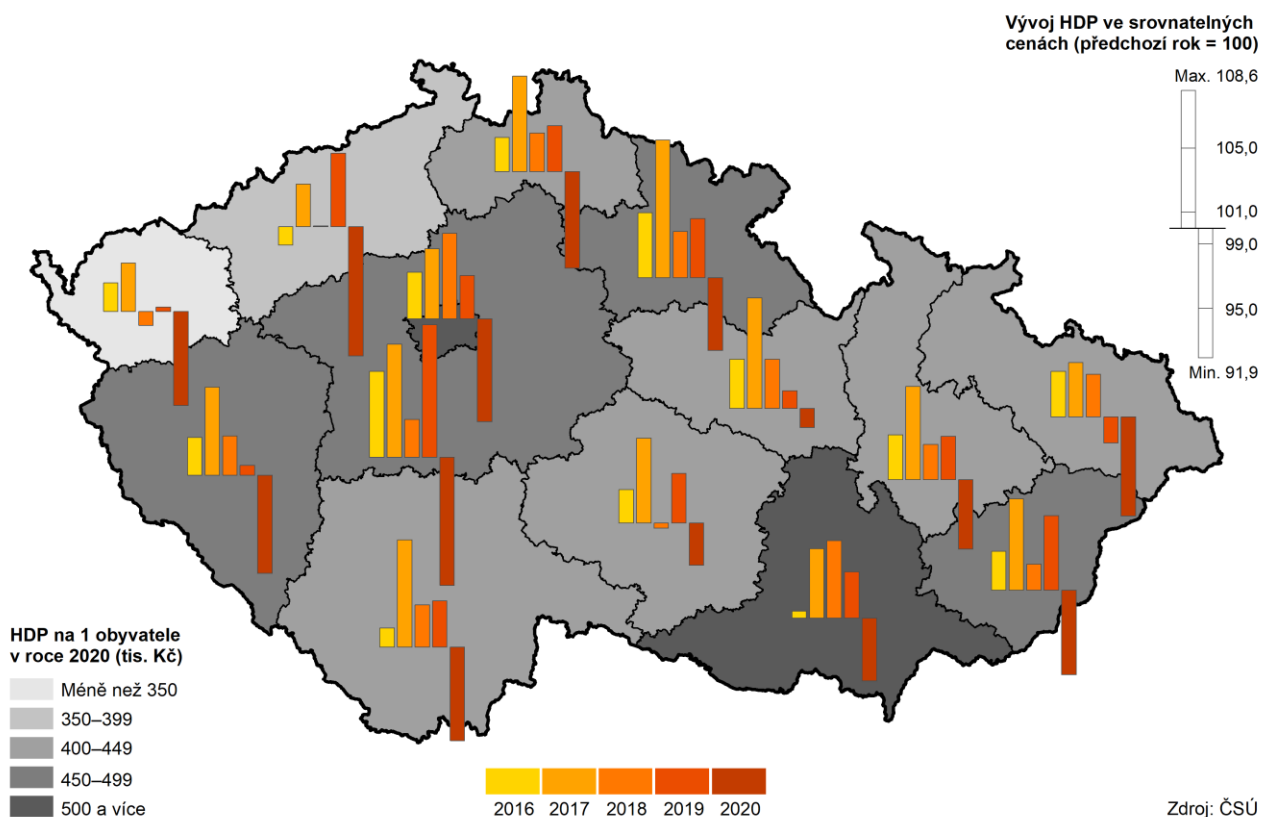
Makroekonomický rámec

Hrubý domácí produkt Olomouckého kraje po 6 letech růstu zaznamenal v roce 2020 pokles.

Pokles ekonomiky v roce 2020 byl zaznamenán ve vývoji základního makroekonomického ukazatele, kterým je hrubý domácí produkt (HDP). Hrubý domácí produkt je jedním z výstupů statistiky regionálních účtů a zachycuje hodnotu produkováných statků a služeb na sledovaném území.

Regionální hrubý domácí produkt Olomouckého kraje dosáhl v roce 2020 hodnoty 264,9 mld. Kč (v běžných cenách). Na celkovém HDP České republiky se podílel 4,7 %. Výsledkem zavedených opatření kvůli pandemii koronaviru bylo meziroční snížení hodnoty hrubého domácího produktu (ve stálých cenách), které bylo zaznamenáno ve všech krajích ČR. V Olomouckém kraji poklesl objem regionálního HDP o 4,3 %, což bylo méně než celkový pokles za republiku (o 5,8 % méně).

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2016 až 2020

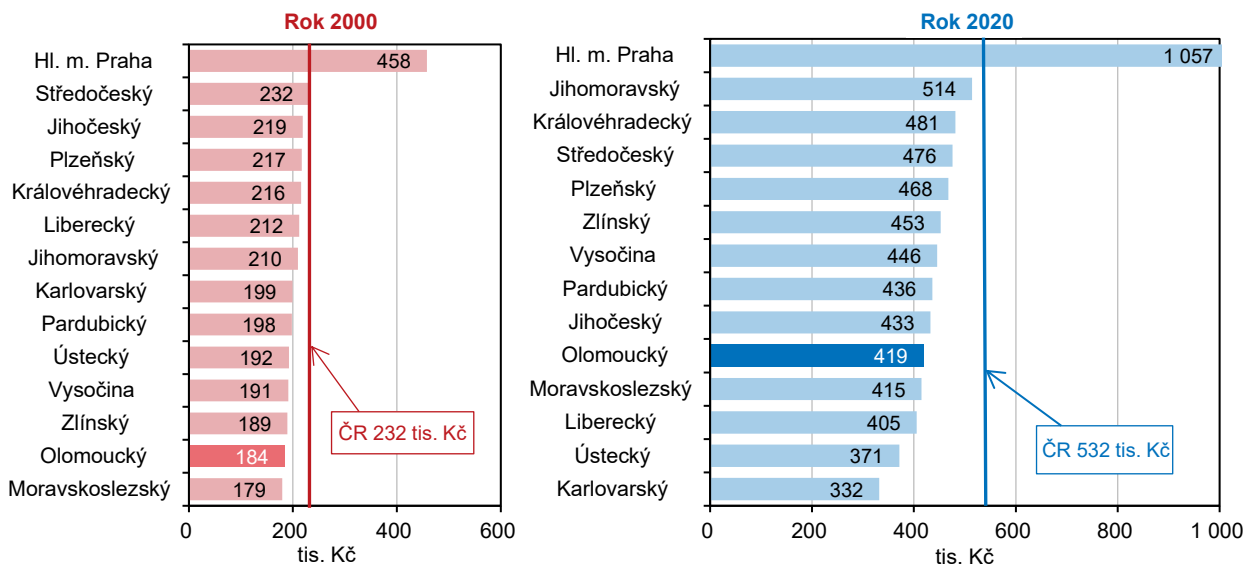
V přepočtu na 1 obyvatele se hrubý domácí produkt Olomouckého kraje v roce 2020 rovnal 419,3 tis. Kč (v běžných cenách). V mezikrajském srovnání se kraj oproti předchozímu roku posunul o jednu pozici výše a dosáhl pátého nejnižšího výsledku. Nižší podíl HDP na 1 obyvatele byl zjištěn v krajích Karlovarském, Ústeckém, Libereckém a Moravskoslezském. Oproti výsledkům statistiky regionálních účtů v době vzniku kraje v roce 2000 si Olomoucký kraj své postavení polepšil, tehdy měl

druhou nejnižší hodnotu mezi 14 kraji ČR. Nicméně v té době se hodnota krajského HDP na 1 obyvatele pohybovala na 79,3 % průměrné hodnoty HDP v ČR, v současnosti se po propadu v letech 2006 a 2007 dostala na úroveň 78,8 % průměrné hodnoty HDP na 1 obyvatele v ČR.

Graf 3.1 Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele podle krajů

Zdroj: ČSÚ

Navýšení krajského HDP oproti roku 2000 činilo 53,6 % (ve srovnatelných cenách).

Zajímavou zprávu přináší pohled na porovnání HDP přepočteného na 1 obyvatele ve standardu kupní síly 27 členských států Evropské Unie. Zatímco v roce 2000 se přepočtený údaj za Olomoucký kraj nacházel na úrovni 58,1 % průměru EU 27, o 20 let později již dosáhl 73,3 % průměru EU 27. Hodnota za celou Českou republiku se v roce 2020 nacházela na úrovni 93,0 % průměru EU 27. Jediným krajem, který překonal evropský průměr, zůstala Praha (202,1 %).

Zlepšila se situace u ukazatele výkonnosti (produktivity) regionu, počítaného jako podíl HDP na 1 zaměstnaného (s místem pracoviště v kraji vč. sebezaměstnaných, tj. na počet osob, které produkt vytvořily). V roce 2020 se podíl v kraji zvýšil na částku 894,0 tis. Kč na 1 zaměstnaného. V posledních 8 letech tento ukazatel vykazoval každoroční růst. Hodnota vypočtená v roce 2020 představovala 83,8 % z průměrné hodnoty za ČR (1 066,3 tis. Kč na 1 zaměstnaného).

Největší meziroční nárůst objemu HPH v kraji byl zaznamenán v odvětví veřejná správa, vzdělávání, zdravotní a sociální péče.

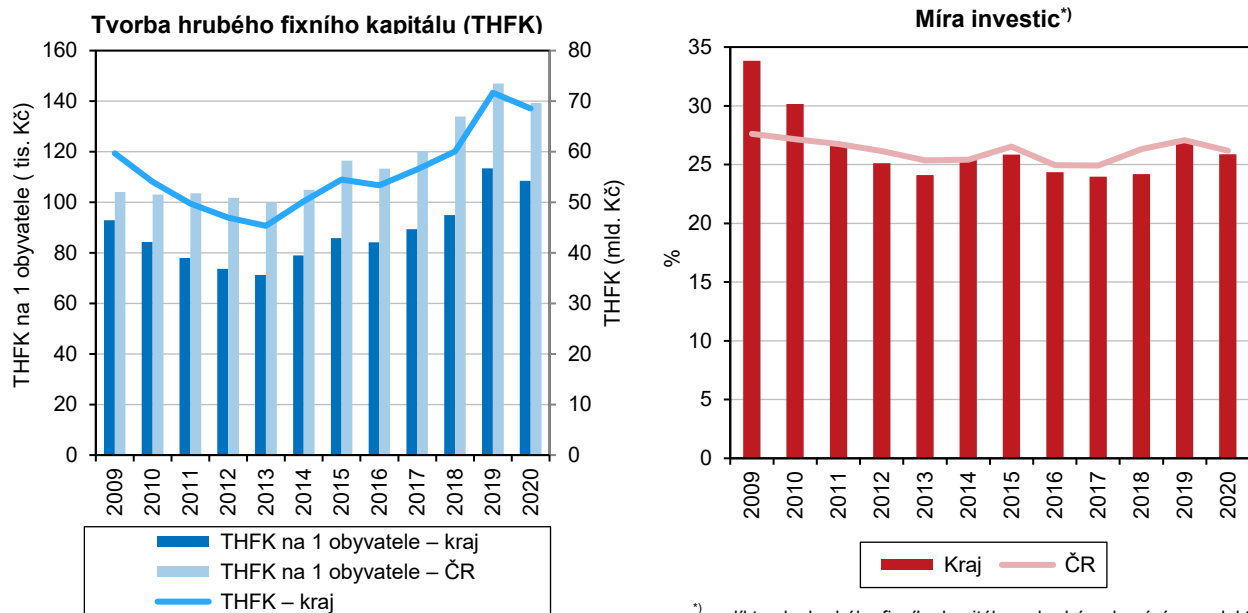
Hrubá přidaná hodnota (HPH), která představuje souhrn přidaných hodnot jednotlivých odvětví (tj. HDP bez daní a případných dotací na produkty, které nelze rozdělit mezi jednotlivá odvětví), dosáhla v kraji meziročně vyšší hodnoty 241,0 mld. Kč (v běžných cenách). Podle struktury odvětví na tvorbě HPH v Olomouckém kraji nadále klesal podíl primárního i sekundárního sektoru. Primární sektor (zemědělství, lesnictví, rybářství) se na HPH Olomouckého kraje podílel v roce 2020 jen 3,0 % (na HPH celé ČR se podílel 2,1 %). Zastoupení sekundárního sektoru (průmysl a stavebnictví) tvořilo 38,0 % krajské HPH a bylo také vyšší než v celé ČR (33,8 %). Naproti tomu podíl terciární sféry (služby) byl v kraji nižší (59,0 %) než její zastoupení na HPH České republiky (64,1 %).

Vývoj investiční aktivity v regionálním členění (např. nové investice, rekonstrukce, modernizace, nákupy) představuje tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK). Tento ukazatel zaznamenal v roce 2020 meziroční pokles na hodnotu 68,6 mld. Kč a na celkové tvorbě fixního kapitálu České republiky se podílel 4,6 %. V přepočtu na 1 obyvatele kraje (108,5 tis. Kč/obyv.) dosahoval pouze 77,9 % republikového

průměru (139,3 tis. Kč/obyv.), i tak se jednalo o 6. nejvyšší hodnotu ve srovnání 14 krajů ČR. Nejvyšší podíl THFK na 1 obyvatele náležel Praze (328,7 tis. Kč/obyv.).

Graf 3.2 Tvorba hrubého fixního kapitálu a míra investic v Olomouckém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

^{*)} podíl tvorby hrubého fixního kapitálu na hrubém domácím produktu

Podíl tvorby hrubého fixního kapitálu na hrubém domácím produktu, tj. míra investic, činil v roce 2020 v kraji 25,9 %. Po Středočeském kraji (35,5 %), Praze (28,4 %) a Libereckém kraji (28,3 %) byl 4. nejvyšší v mezikrajském srovnání. Nejnižší míra investic byla evidována v Královéhradeckém kraji (18,3 %).

Místní rozpočty

Příjmy i výdaje místních rozpočtů byly v roce 2021 nejvyšší v historii kraje.

Podle dat přebíraných z Ministerstva financí ČR z účetních a finančních výkazů krajů, obcí a dobrovolných svazků obcí vyplývá, že hospodaření místních rozpočtů v Olomouckém kraji dosahovalo v souhrnu v posledních letech kladných hodnot. Také v roce 2021 byly příjmy v celkové hodnotě 39,8 mld. Kč vyšší než výdaje celkem 37,7 mld. Kč. Rozdíl příjmů a výdajů po konsolidaci dosáhl 2,0 mld. Kč.

Meziročně se zvýšily jak příjmy, tak i výdaje. Téměř polovinu příjmů místních rozpočtů (48,8 %) tvořily v roce 2021 přijaté transfery ze státního rozpočtu, fondů apod. v celkové výši 19,4 mld. Kč. Od roku 2020 jsou vyšší než daňové příjmy, které v roce 2021 zaujímaly 43,2% podíl na celkových příjmech místních rozpočtů v celkové hodnotě 17,2 mld. Kč.

Zvýšily se i výdaje místních rozpočtů. Zatímco hodnota kapitálových výdajů tvořila v roce 2021 pětinu z výdajů (21,0 %) a v posledních čtyřech letech se pohybovala kolem 8 mld. Kč, hodnota běžných výdajů každoročně rostla. V roce 2021 už dosáhla výše 29,8 mld. Kč.

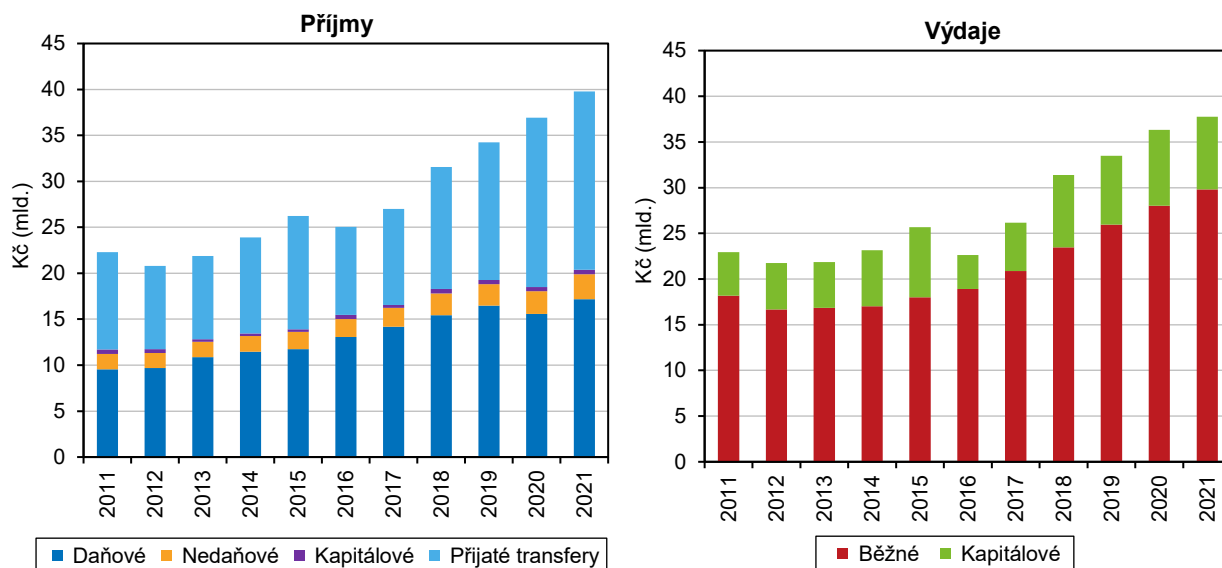
Podle odvětvového třídění rozpočtové skladby směřovala více než třetina výdajů místních rozpočtů do vzdělávání (13,4 mld. Kč v roce 2021). Další výdaje byly určeny pro odvětví dopravy (6,0 mld. Kč) s vysokým podílem kapitálových výdajů (38,1 %), a pro všeobecnou veřejnou správu (4,9 mld. Kč). Rostoucí tendence byly zaznamenány u výdajů na sociální věci (2,8 mld. Kč) a u výdajů na bydlení a komunální služby (2,5 mld. Kč). Výdaje místních rozpočtů nad 1 mld. Kč přišly

do odvětví kultura, tělovýchova a zájmová činnost (2,5 mld. Kč), do vodního hospodářství (1,8 mld. Kč) a do oblasti životního prostředí (1,7 mld. Kč).

Graf 3.3 Příjmy a výdaje místních rozpočtů v Olomouckém kraji (po konsolidaci)

Pramen: Ministerstvo financí

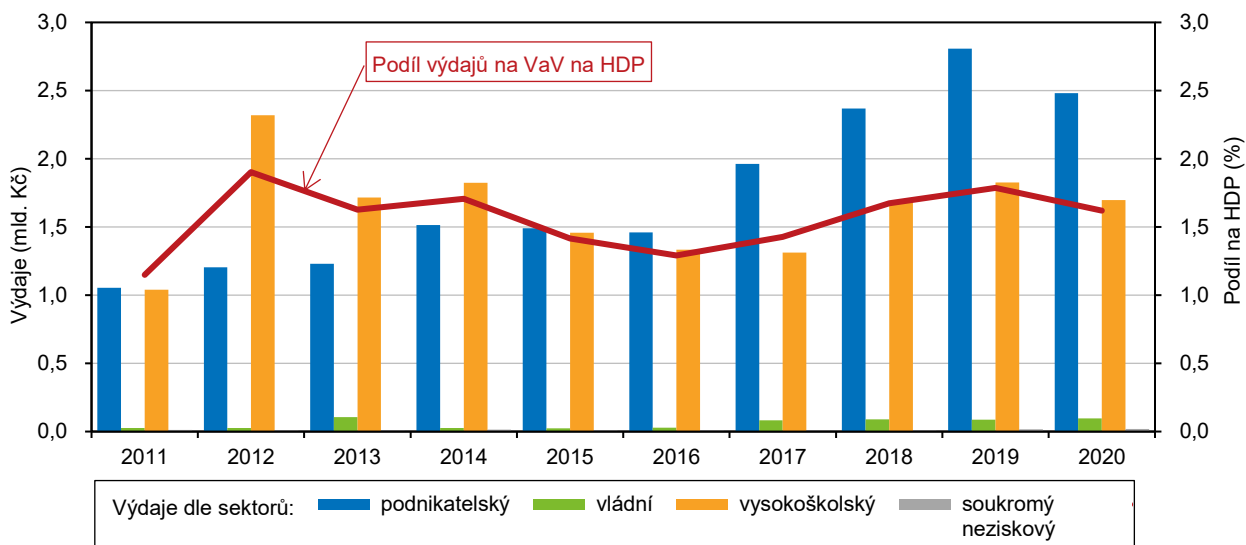
Věda, IT

Oproti výsledkům za ČR výdaje na VaV v Olomouckém kraji poklesly.

Zatímco celkové výdaje na výzkum a vývoj (VaV) v České republice byly v roce 2020 rekordní, Olomoucké výsledky ukázaly meziroční pokles. V roce 2020 činily výdaje na VaV v Olomouckém kraji 4,3 mld. Kč, což bylo o 9,4 % méně než v předchozím roce. Podíl kraje na celkových výdajích v ČR dosáhl 3,8 %. Poklesl také krajský podíl výdajů VaV na HDP na 1,62 %, zatímco v ČR se zvýšil na 1,99 %.

Graf 3.4 Výdaje na výzkum a vývoj podle sektorů a podíl výdajů na VaV na HDP v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

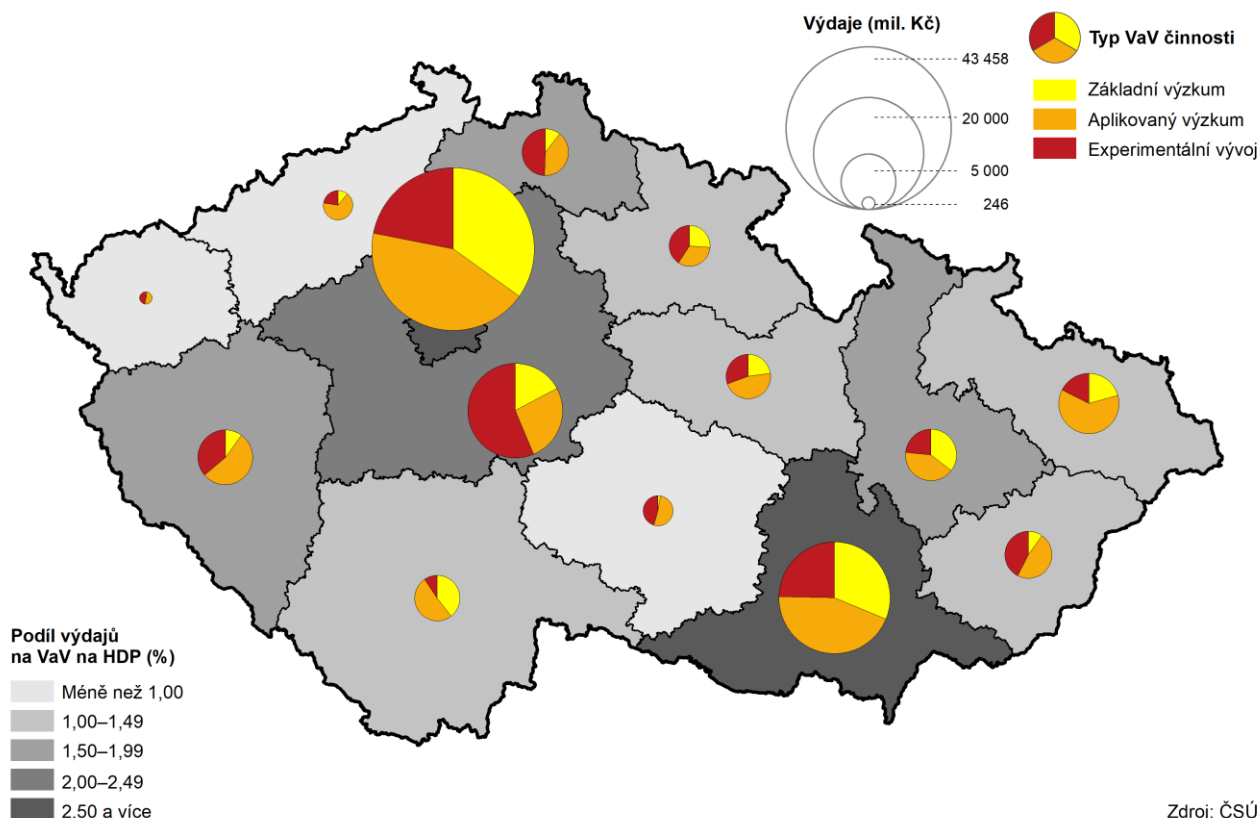

Olomoucký kraj má dlouhodobě vysoký podíl výdajů na VaV ve vysokoškolském sektoru.

V Olomouckém kraji bylo v roce 2020 evidováno 168 pracovišť VaV, o 6 méně než v roce 2019. Ve většině se jednalo o pracoviště v podnikatelském sektoru (146 pracovišť). V tomto sektoru bylo také vynaloženo nejvíce prostředků (57,8 %

z celkových výdajů na VaV) celkem 2,5 mld. Kč s meziročním poklesem o 11,6 %. Na 14 vysokoškolských pracovištích činily výdaje na VaV 1,7 mld. Kč také s meziročním poklesem o 7,1 %. V Olomouckém kraji tvořily výdaje na VaV ve vysokoškolském sektoru 39,6 % z celkových krajských výdajů a to byl nejvyšší podíl ve srovnání 14 krajů ČR.

Výdaje na výzkum a vývoj podle krajů v roce 2020

Výdaje na VaV byly zaměřeny především na aplikovaný výzkum (41,3 % z celkové částky), třetina směřovala do základního výzkumu (35,4 %) a téměř čtvrtina do experimentálního vývoje (23,3 %). Z hlediska financování převažovaly podnikatelské zdroje (53,3 %), třetinu výdajů VaV zajišťovaly veřejné zdroje z České republiky (34,3 %) a desetinu výdajů zabezpečovaly veřejné zdroje ze zahraničí (10,2 %).

Zastoupení žen zabývajících se VaV je v Olomouckém kraji vyšší než v České republice.

Investiční náklady zahrnující výdaje na pozemky, stavby a pořízení dlouhodobého majetku tvořily v roce 2020 jen 7,8% podíl na celkových krajských výdajích na VaV (0,3 mld. Kč). Většinu výdajů na VaV představovaly neinvestiční výdaje (92,2 %). Z těchto běžných výdajů tvořily největší část mzdové výdaje (2,4 mld. Kč). Celkem se v Olomouckém kraji zabývalo VaV 5 472 pracovníků, po přepočtu na plnou roční pracovní dobu plně věnovanou VaV činností to pak bylo 3 463 pracovníků. Meziročně se jejich počet snížil o 3,8 %. V kraji bylo evidováno 4,3 % celkového přepočteného počtu pracovníků ve VaV v České republice. VaV se v kraji věnovalo 2 003 žen, po přepočtu na plný úvazek to bylo 1 225 žen. Podíl žen v tomto případě dosáhl 35,4 % a byl vyšší než podíl zjištěný za celou Českou republiku (28,6 %).

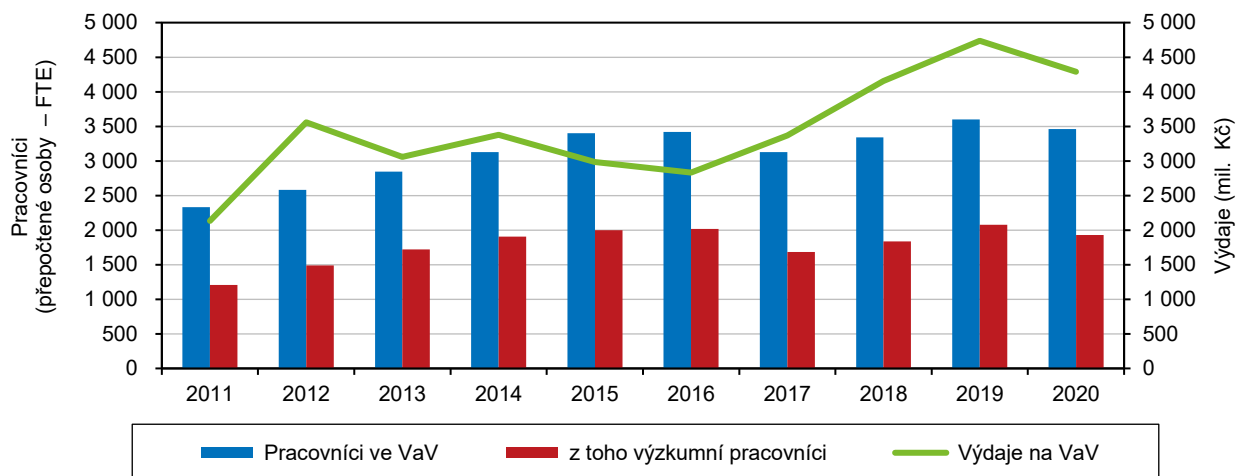
V tříletém klouzavém průměru let 2018 až 2020 mělo bydliště v Olomouckém kraji 6,6 tis. specialistů v oblasti vědy a techniky (fyzické osoby). Jejich průměrná hrubá měsíční mzda se v roce 2020 zvýšila na 47 540 Kč, což odpovídalo 135,8 % průměrné hrubé měsíční mzdy v Olomouckém kraji. V roce 2020 absolvovalo

přírodovědný obor na některé z vysokých škol v České republice 217 osob a technický obor absolvovalo 593 osob s bydlištěm v Olomouckém kraji.

Graf 3.5 Pracovníci ve výzkumu a vývoji a výdaje na výzkum a vývoj v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

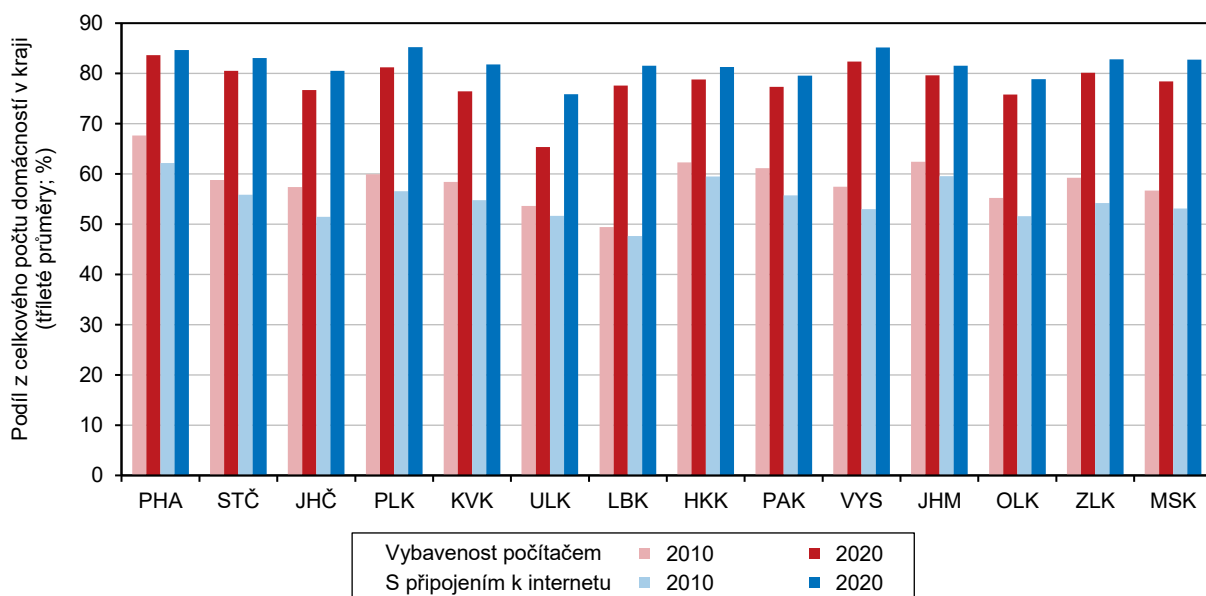

Využívání informačních a komunikačních technologií domácnostmi i jednotlivci je v Olomouckém kraji menší než republikový průměr.

Podle výsledků Výběrového šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci (tzv. VŠIT) bylo 75,8 % domácností Olomouckého kraje v letech 2019 až 2021 vybaveno počítačem. Po kraji Ústeckém se jednalo o druhý nejnižší podíl v České republice. Vzhledem k tomu, že přístupu k internetu dnes vedle počítačů využívá celá řada dalších zařízení, je podíl domácností s internetem obvykle mírně vyšší než podíl domácností s počítačem. V Olomouckém kraji bylo k internetu ve stejném období připojeno 78,8 % domácností, což po Ústeckém kraji opět odpovídalo druhému nejnižšímu podílu v mezikrajském srovnání.

Graf 3.6 Domácnosti vybavené osobním počítačem podle krajů

Zdroj: ČSÚ

Alespoň jednou za poslední 3 měsíce použilo internet v letech 2019 až 2021 celkem 78,0 % osob starších 16 let s bydlištěm v kraji. Zjištěný podíl byl po Ústeckém kraji druhý nejnižší v mezikrajském srovnání. Pohodlnou dostupnost internetu zvýšil

v posledních letech prudký rozmach chytrých mobilních telefonů. Zatímco v letech 2010 až 2012 využívalo v Olomouckém kraji internet na mobilním telefonu pouze 6,0 % jednotlivců, o 9 let později se jejich podíl zvýšil na 64,8 %. I přes výrazný nárůst byl jejich podíl pod republikovým průměrem 68,0 %. Zatímco genderový rozdíl v užívání internetu na mobilním telefonu je minimální, výraznou diferenciaci lze sledovat při členění uživatelů podle věku nebo vzdělání. Nejvyšší podíl uživatelů byl opět zjištěn u mladších osob (především u studentů) a u osob s vysokoškolským vzděláním.

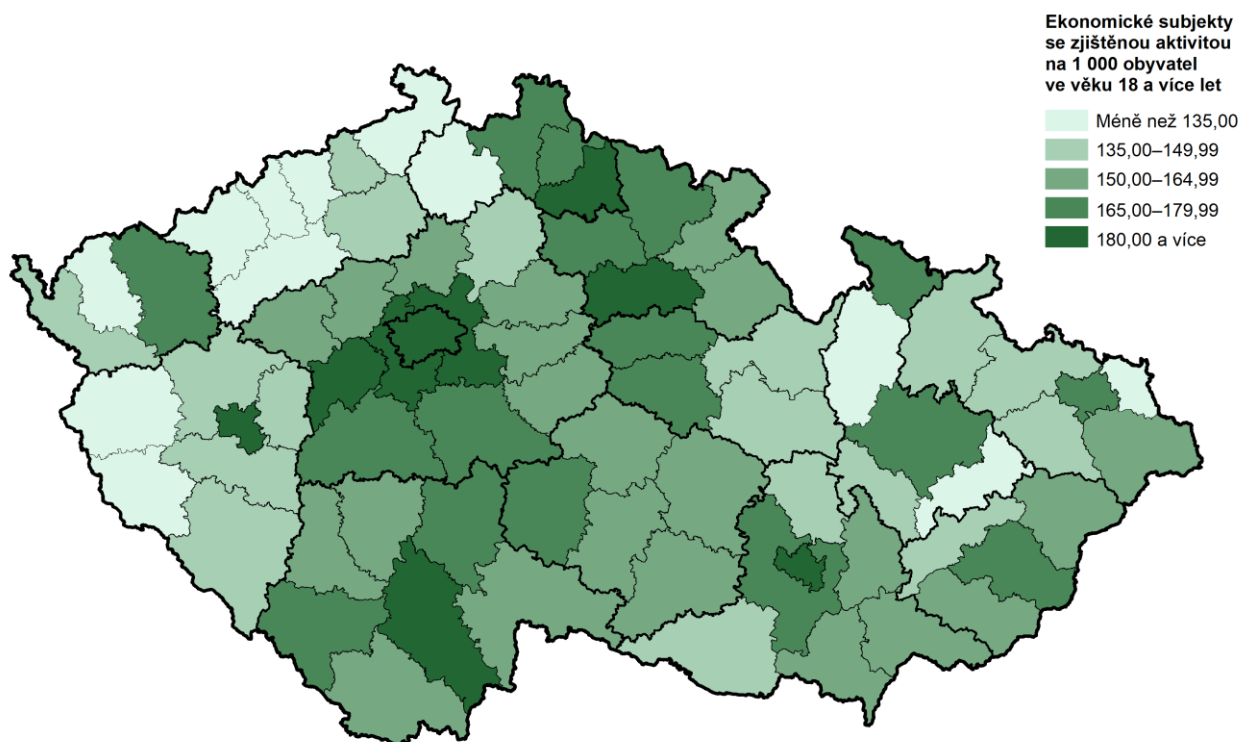
V průměru let 2019 až 2021 nakoupilo přes internet alespoň jednou za posledních 12 měsíců 59,7 % jednotlivců starších 16 let v Olomouckém kraji. To odpovídalo druhému nejnižšímu podílu mezi kraji. V obecném pohledu nakupují na internetu nejčastěji mladší lidé a osoby s vyšším vzděláním. Rostoucí význam má v posledních letech také internetové využívání finančních služeb. Dominantní postavení má mezi nimi internetové bankovníctví. Zatímco v letech 2009 až 2011 jej v Olomouckém kraji používalo jen 19,4 % osob starších 16 let, o desetiletí později činil jejich podíl 58,5 %. Obdobně jako v případě užívání internetu na mobilním telefonu nebo nakupování na internetu je také internetbanking nejvíce rozšířen mezi vysokoškoláky.

Ekonomické subjekty

V registru ekonomických subjektů se počet evidovaných jednotek se sídlem v kraji opět navýšil.

Počet ekonomických subjektů v Olomouckém kraji se k 31. 12. 2021 meziročně zvýšil o 1 838 jednotek, tj. o 1,3 %, na 147 212 subjektů. V celé ČR podnikalo ke konci roku 2021 o 1,5 % více ekonomických subjektů než v roce předešlém (celkem 2 976 264 subjektů).

Intenzita podnikatelské aktivity v okresech k 31. 12. 2021

Pozn.: ekonomické subjekty se sídlem na daném území

Zdroj: ČSÚ

Počet ekonomických subjektů v Olomouckém kraji tvořil 4,9 % republikového celku.

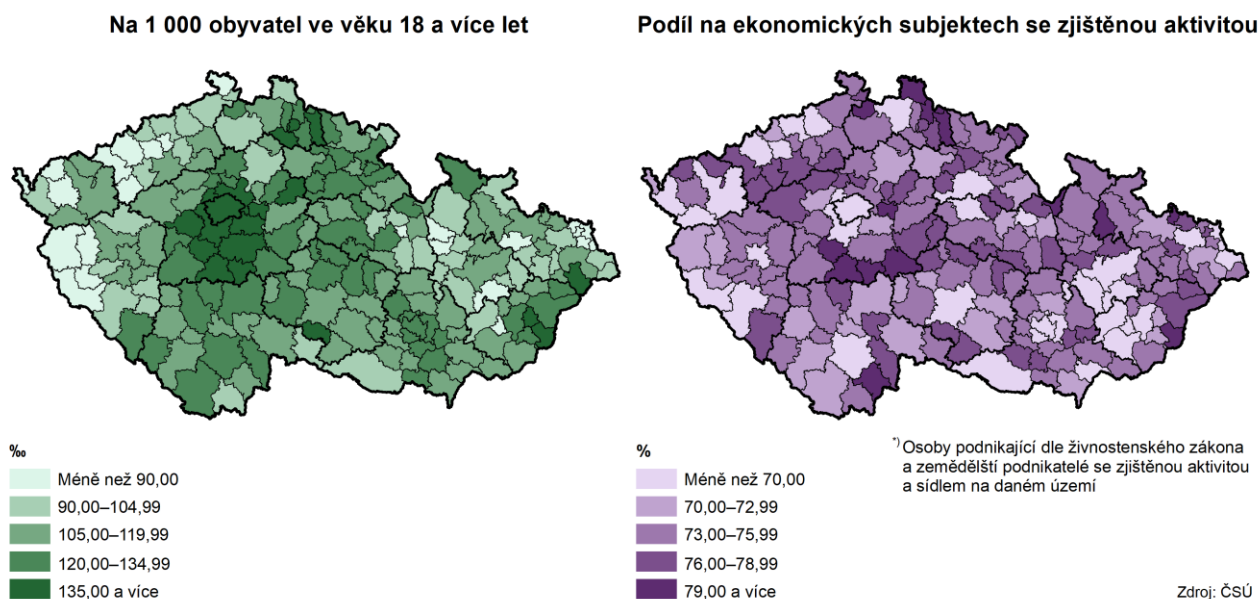
Podle okresů kraje bylo nejvíce ekonomických subjektů zapsáno na Olomoucku (59 882), dále pak na Přerovsku (26 739), Šumpersku (25 467) a Prostějovsku (24 286). Nejnižší počet byl sledován v okrese Jeseník (10 838), který však měl mezi okresy Olomouckého kraje nejvyšší intenzitu podnikatelské aktivity, a to 295 subjektů na 1 000 obyvatel. Druhý nejvyšší počet subjektů na 1 000 obyvatel měl okres Olomouc (256). Následovaly okresy Prostějov (226), Šumperk (215) a Přerov (211). V Olomouckém kraji byla intenzita podnikatelské aktivity v roce 2021 pod republikovou hodnotou a činila 236 ekonomických subjektů (za ČR 283 subjektů). V mezikrajském srovnání byla intenzita podnikatelské aktivity v Olomouckém kraji čtvrtá nejnižší. Mezi kraji vybočuje hl. m. Praha, kde intenzita podnikatelské aktivity 1,8krát převyšovala republikový průměr.

Z hlediska právní formy převažovaly v registru ekonomických subjektů v kraji fyzické osoby. Jejich počet na konci roku 2021 dosáhl 115 077 osob, což bylo 78,2 % z celkového počtu subjektů. V meziročním pohledu došlo k jejich nárůstu o 1 303 osob, tj. o 1,1 %.

Mezi fyzickými osobami jednoznačně převažovali soukromí podnikatelé podnikající podle živnostenského zákona. Jejich počet se oproti předchozímu roku zvýšil o 1 292 osob, tj. o 1,2 % na 107 159 osob. Na celkovém počtu ekonomických subjektů evidovaných v kraji se živnostníci podíleli 72,8 %. V meziokresním srovnání měly nejvyšší podíl živnostníků na celkovém počtu subjektů okresy Jeseník (76,7 %) a Šumperk (74,9 %). Nejnižší podíl byl zaznamenán v okrese Olomouc (70,7 %).

Právnických osob bylo v registru evidováno 32 135 a tvořily 21,8% podíl subjektů v kraji. Jejich počet meziročně vzrostl o 535 subjektů, tj. o 1,7 %. Mezi právníckými osobami zaujímaly 56,8% podíl obchodní společnosti. K poslednímu dni roku 2021 činil jejich počet 18 244 společností, tj. o 3,2 % více než ke stejnému dni předchozího roku. Většina obchodních společností v kraji (94,1 %) měla právní formu společnost s ručením omezeným (17 168 firem).

Soukromí podnikatelé^{*)} ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2021

Ze zapsaných ekonomických subjektů

Ve struktuře podle klasifikace ekonomických činností se nejvíce subjektů v kraji zabývalo velkoobchodem a maloobchodem, opravami a údržbou motorových vozidel

v registru byla aktivních jen polovina.

(27 117 subjektů). Následoval průmysl (19 888 subjektů), stavebnictví (18 385 subjektů) a profesní, vědecké a technické činnosti (17 059 subjektů). U 57,8 % subjektů nebyl uveden údaj o počtu zaměstnanců. Dalších 32,7 % subjektů bylo bez zaměstnanců a 6,4 % podniků mělo 1 až 5 zaměstnanců. Celkem 101 podniků se sídlem v kraji zaměstnávalo 250 a více zaměstnanců, z tohoto počtu byly 2 podniky v kategorii 4 000 a více zaměstnanců.

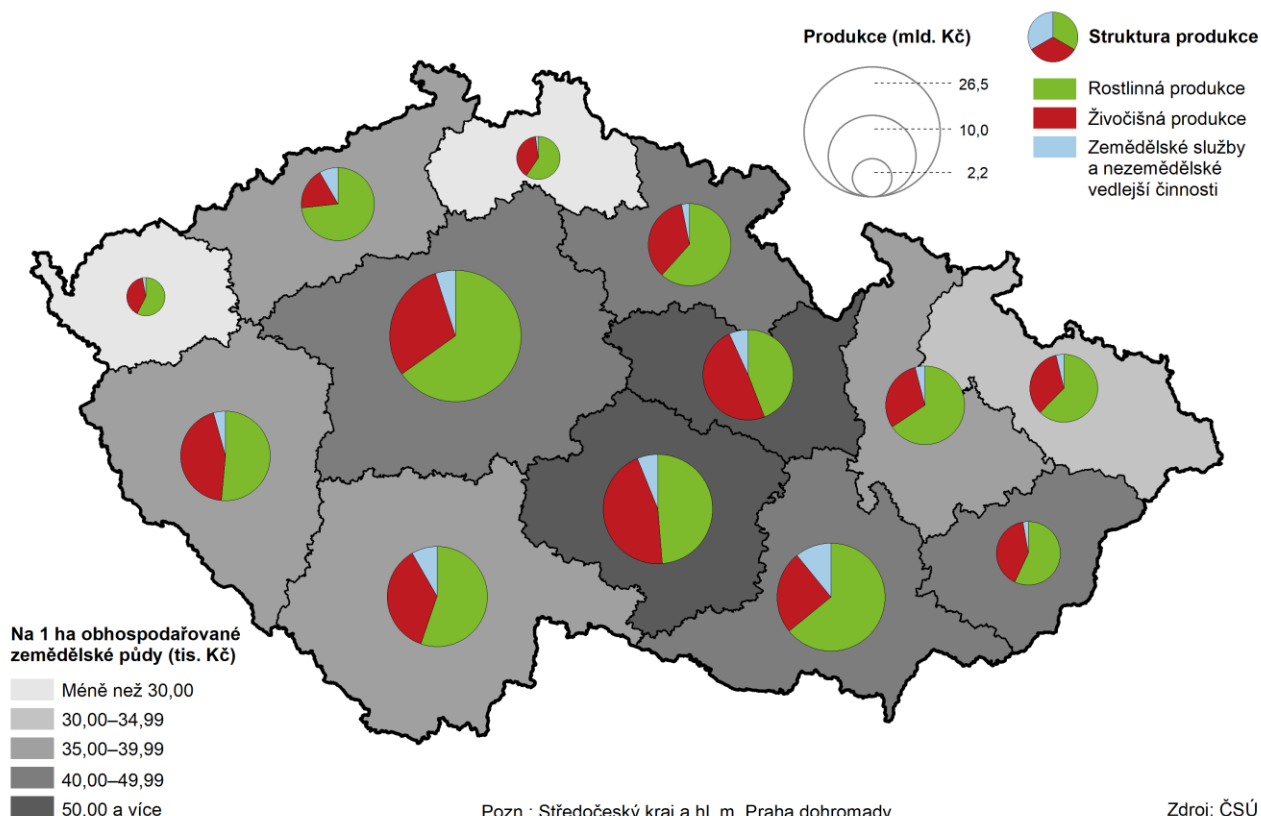
Je však nutno upozornit, že v registru ekonomických subjektů jsou uvedeny všechny jednotky bez ohledu na jejich ekonomickou aktivitu. Podniky, které podle informací ze statistických zjišťování nebo z administrativních zdrojů vykazují ekonomickou činnost, jsou označovány za podniky se zjištěnou aktivitou. K 31. 12. 2021 byla zjištěna aktivita pouze u poloviny subjektů (51,1 %) se sídlem v Olomouckém kraji.

Zemědělství

Produkce zemědělského odvětví v kraji vzrostla díky zvýšené hodnotě rostlinné produkce.

Podle semidefinitivních dat z regionálního zemědělského účtu bylo za rok 2020 dosaženo v Olomouckém kraji zemědělské produkce v hodnotě 9,5 mld. Kč (v běžných cenách). Meziročně došlo k navýšení o 5,3 %. Na celkové hodnotě se ze dvou třetin podílela rostlinná produkce (65,7 %), která se oproti roku 2019 zvýšila o 7,6 %. Produkce živočišné výroby se podílela na celkovém výsledku 30,3 % a v meziročním srovnání posledních let spíše stagnovala (nárůst v roce 2020 o 0,6 %). Na celkové produkci zemědělského odvětví v České republice se Olomoucký kraj podílel 6,4 %. V přepočtu na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy v kraji činil objem zemědělské produkce 38,9 tis. Kč, což bylo pod republikovým průměrem (42,2 tis. Kč).

Produkce zemědělského odvětví v krajích v roce 2020

I nadále klesá rozloha obhospodařované zemědělské půdy v kraji.

Na základě výkazu o soupisu ploch osevů bylo v Olomouckém kraji zjištěno celkem 242,5 tis. ha obhospodařované zemědělské půdy v roce 2021. Oproti výsledkům za předchozí rok došlo opět k poklesu rozlohy o 1,4 tis. ha s poklesem hlavně orné půdy (o 1,0 tis. ha na 174,0 tis. ha). Podniky v kraji dále hospodařily na 638 ha chmelnic, 1,2 tis. ha ovocných sadů, 66,1 tis. ha trvalých travních porostů atd.

Příznivý vývoj vegetačních podmínek pomohl dosáhnout nejvyšší průměrný výnos za posledních 5 let u pšenice ozimé, ječmene jarního i cukrovky technické, tj. u základních zemědělských plodin pěstovaných v Olomouckém kraji.

Obiloviny byly v zemědělských podnicích se sídlem na území Olomouckého kraje pěstovány na výměře 98,5 tis. ha s průměrných výnosem 6,37 t/ha. Dosažená sklizeň 627,3 tis. t byla o 6,1 % vyšší než v předchozím roce a na celkové sklizni obilovin v České republice se podílela 7,6 %. Největší podíl z výměry obilovin zaujímala pšenice ozimá, celkem 39,6 tis. ha (40,2 % plochy obilovin). Meziročně došlo ke snížení sklizňové plochy o 14,6 %. Hektarový výnos 6,77 t/ha byl nejvyšší za posledních 5 let a v porovnání se 14 kraji České republiky byl 2. nejvyšší po Praze, kde však byla pšenice pěstována na daleko menší rozloze. Sklizeň pšenice ozimé dosáhla 268,3 tis. t a oproti předchozímu roku byla nižší o 7,7 %. Na třetině výměry obilovin byl pěstován ječmen jarní (32,2 tis. ha, tj. 32,7 % plochy obilovin). Také u této plodiny došlo ke snížení sklizené plochy oproti roku 2020 o 6,4 % a výnos byl stejně jako u pšenice ozimé nejvyšší za posledních 5 let. V mezikrajském srovnání byl průměrný výnos 5,54 t/ha rovněž 2. nejvyšší ve srovnání krajů po výsledku dosaženém za Prahu. Sklizeň 178,4 tis. t byla meziročně o 2,1 % nižší. V kraji bylo sklizeno 16,3 % z celkové sklizně ječmene jarního v republice. Naopak navýšení ploch sklizně bylo zaznamenáno u kukuřice na zrno, která byla sklizena z 9,7 tis. ha (meziroční navýšení o 32,4 %). Průměrný výnos byl na úrovni předchozího roku 9,88 t/ha a sklizeň 95,5 tis. tun zrna kukuřice byla v podnicích Olomouckého kraje rekordní od začátku sledování podle jednotné metodiky v roce 2002. Průměrný výnos byl opět po Praze 2. nejvyšší. Vysoké navýšení osevních ploch ze 1,5 tis. ha v roce 2020 na 8,6 tis. ha v roce 2021 bylo evidováno u pšenice jarní. Spolu s rekordním výnosem 5,31 t/ha tak byla dosažena vysoká sklizeň 45,7 tis. t této plodiny. Sklizeň dalších obilovin v kraji probíhala na menší rozloze než uvedené obiloviny. Ječmen ozimý se sklízěl z 3,0 tis. ha (výnos 6,09 t/ha, sklizeň 18,4 tis. tun), oves z 2,6 tis. ha (výnos 3,40 t/ha, sklizeň 8,7 tis. tun), tritikale z 1,2 tis. ha (4,68 t/ha, sklizeň 5,8 tis. tun) a žito bylo pěstováno na ploše 1,0 tis. ha (5,24 t/ha, sklizeň 5,4 tis. tun).

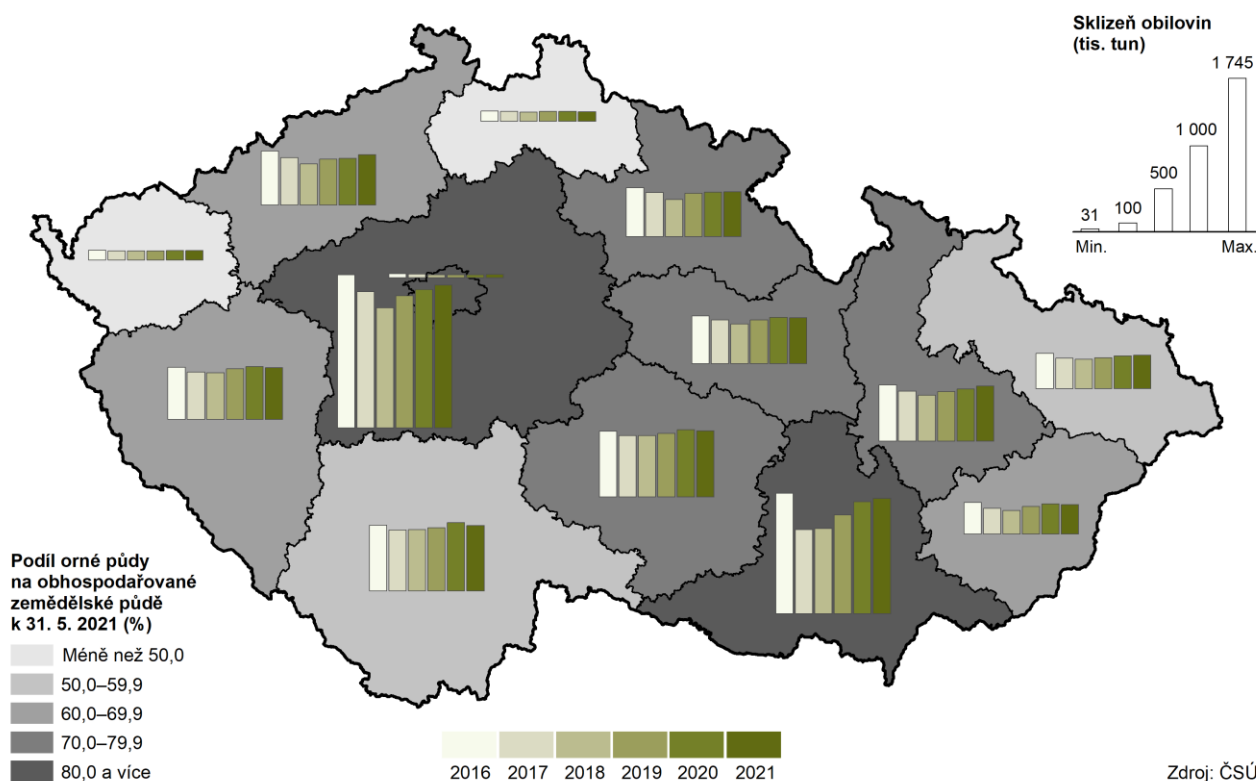
Na malé rozloze byly v kraji zasety luskoviny, z nichž většinu zaujímal hrách na zrno (1,2 tis. ha). Z výměry 1,5 tis. ha bylo sklizeno 3,8 tis. tun luskovin s průměrným výnosem 2,62 t/ha. Sklizeň luskovin v kraji tvořila jen 3,4 % z celkové produkce luskovin v ČR. Brambory byly v roce 2021 pěstovány na pouhých 317 ha (včetně raných a sadbových) a jejich sklizeň 9,0 tis. tun představovala jen 1,3 % celkové produkce brambor v republice.

Naproti tomu další z okopanin – cukrovka technická patří v kraji ke stěžejním zemědělským plodinám. V roce 2021 byla pěstována na 11,5 tis. ha (meziročně o 1,6 % méně). Vysoký průměrný výnos 68,5 t/ha přispěl k vyšší sklizni 789,7 tis. t bulev cukrovky (meziročně o 8,2 % více). Úroda cukrovky zjištěná v kraji tvořila téměř jednu pětinu (19,1 %) z republikové sklizně, více bylo sklizeno pouze ve Středočeském kraji (1 146,4 tis. t). V Jihočeském, Plzeňském a Karlovarském kraji se cukrovka technická nepěstuje. Průměrný výnos byl stejně jako u předchozích plodin 2. nejvyšší v mezikrajském srovnání po Praze (68,94 t/ha z 0,2 tis. ha).

Další významnou plodinou pěstovanou v podnicích na území Olomouckého kraje je řepka. Ta v roce 2021 zaznamenala oproti roku 2020 pokles osetých ploch na 21,6 tis. ha (o 6,4 % méně), pokles průměrného výnosu na 3,12 t/ha (o 7,0 % méně) a tím i snížení sklizně na 67,4 tis. t (o 12,9 % méně). Na celkové sklizni v ČR se krajský výsledek podílel 6,6 %. Z dalších olejnin se na 4,5 tis. ha pěstoval v kraji

mák s průměrným výnosem 0,65 t/ha a celkovou produkcí 2,9 tis. t, která tvořila téměř desetinu sklizně máku v ČR. Dále byla na 2,4 tis. ha pěstována sója, jejíž sklizeň v kraji 6,4 tis. t zaujímala 12,4 % sklizně v ČR. Průměrný výnos 2,71 t/ha patřil k nejvyšším v posledních letech.

Sklizeň obilovin v krajích v letech 2016 až 2021

Kukuřice na zeleno a na siláž byla sklizena z plochy 14,6 tis. ha, ze které bylo získáno 617,1 tis. t ve vlhkosti 65 % při průměrném výnosu 42,24 t/ha. Meziročně poklesla sklizňová plocha (o 1,5 %), výnos (o 2,4 %) a tím i celková sklizeň (o 3,9 %). Pokles sklizňových ploch zaznamenaly i pícniny pěstované na 28,8 tis. ha orné půdy (o 3,0 % méně), jejichž výnos v seně byl ale meziročně vyšší - 12,03 t/ha (o 1,5 % více) a celková jejich sklizeň činila 346,3 tis. t píce v 15 % vlhkosti. Pětiletého maxima bylo dosaženo u výnosu sklizně z trvalých travních porostů v kraji, a to 3,66 t/ha píce v seně. Sklizňová plocha činila 63,7 tis. ha a celková sklizeň se navýšila na 232,8 tis. t píce v seně (nárůst o 9,6 %).

Zemědělské podniky z Olomouckého kraje patří spolu s Ústeckými, Středočeskými a Libereckými k producentům chmele. Na území kraje se v roce 2021 sklízela chmel z 621 ha chmelnic, ze kterých bylo s průměrným výnosem 1,61 t/ha sklizeno 998 tun chmele. Toto množství představovalo 12,0 % z celkové produkce chmele v České republice.

V sadech zemědělských subjektů z Olomouckého kraje bylo v roce 2021 sklizeno 13 947 t jablek (tj. 12,1 % z celkové produkce jablek v ČR), 1 149 t hrušek (15,5 % z produkce hrušek v ČR), 738 t švestek (11,6 % z produkce švestek v ČR), 145 t rybízů (11,5 % z produkce rybízů v ČR), dále 143 t višní, 26 t třešní, 33 t meruněk, 12 t slív a mirabelek a 11 t broskví.

V živočišné výrobě v podnicích Olomouckého kraje klesl počet chovaného skotu, stagnoval počet prasat a zvýšil se počet drůbeže.

Podle výsledků sčítání hospodářských zvířat k 1. 4. 2021 bylo v zemědělských podnicích Olomouckého kraje chováno 91,5 tis. kusů skotu, z toho bylo 38,7 tis. ks krav. Meziročně poklesl celkový počet skotu (o 1,7 tis. ks, tj. o 1,8 %), tak i počet krav (o 0,7 tis. ks, tj. o 1,8 %). Podíl kraje na republikovém počtu skotu činil 6,5 %.

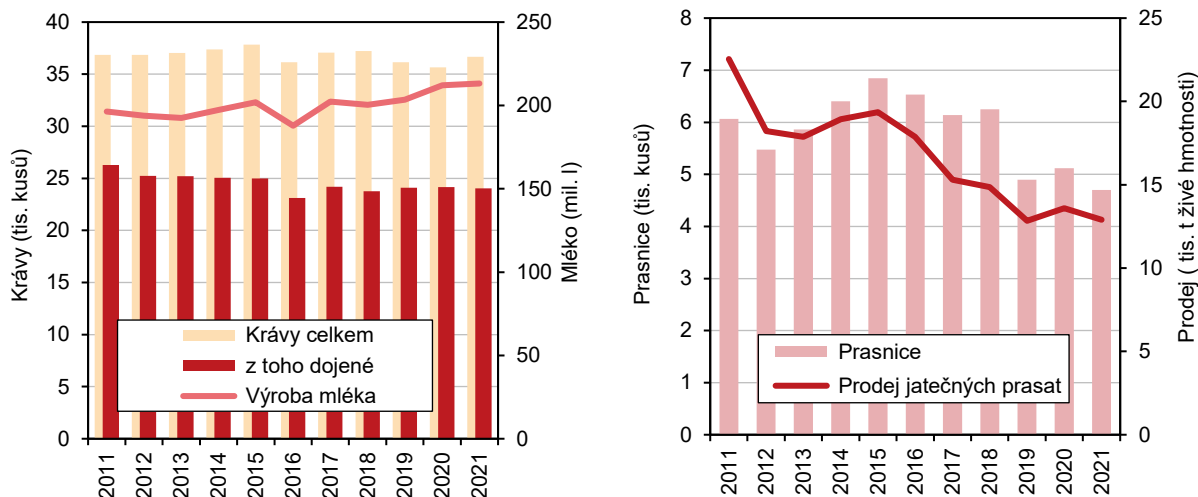
Počet prasat zjištěný v rámci stejného výkazu vykázal po letech každoročního poklesu mírné navýšení stavů o 0,8 % na 68,9 tis. kusů prasat. Z tohoto počtu bylo pak 4,4 tis. prasníc. Podniky v Olomouckém kraji chovaly 4,5 % prasat a 4,8 % prasníc z jejich celkového počtu zjištěného v České republice.

Podniky v kraji dále uvedly chov 466,5 tis. kusů drůbeže, což bylo sice o 9,8 % více než v sčítání z roku 2020, nicméně tento počet představoval jen 2,0 % z republikového počtu drůbeže. Z uvedeného počtu bylo 130,4 tis. slepic, které zaujímaly 1,6 % z celkového chovu slepic v republice.

Z dalších chovaných zvířat poklesl chov ovcí na 7,1 tis. kusů (3,9 % z celkového počtu ovcí v ČR), stejně jako počet chovaných koz na 1,1 tis. ks (4,4 % z počtu chovaných koz v podnicích ČR) a ubylo také chovaných koňů na 1,6 tis. kusů (4,8 % z celkového počtu zjištěného sčítáním k 1. 4. 2021).

Graf 3.7 Průměrné stavy krav a výroba mléka, průměrné stavy prasníc a prodej jatečných prasat v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Od začátku sledování výroby mléka podle nové metodiky v roce 2002 byla v roce 2021 dosažena nejvyšší produkce mléka.

V zemědělských podnicích se sídlem na území Olomouckého kraje bylo v roce 2021 vyprodukováno 213,2 mil. litrů mléka s meziročním navýšením o 0,5 %. Z celkové výroby mléka v ČR představovala produkce v kraji 6,6 %. Průměrná roční dojivost dojnice opět vzrostla na 8 867,4 litrů, nicméně byla pod republikovým průměrem (8 915,7 litrů mléka od 1 krávy za rok). Výroba jatečného skotu v kraji tvořila 6,7 % z celkové výroby v ČR a s meziročním zvýšením o 1,5 % dosáhla 11,1 tis. tun živé hmotnosti. Oproti tomu výroba jatečných prasat v kraji poklesla o 5,0 % na 12,9 tis. tun živé hmotnosti a zaujímala 4,4% podíl na celkové produkci jatečných prasat. Výroba jatečné drůbeže v kraji tvořila jen 1,3 % z celkové produkce a činila 3,3 tis. tun živé hmotnosti, což bylo o 20,3 % více než v předchozím roce. Podobně také snáška vajec v podnicích z kraje zabezpečuje jen 2,5 % z celkové výroby vajec a v roce 2021 to představovalo 43,5 mil. vajec.

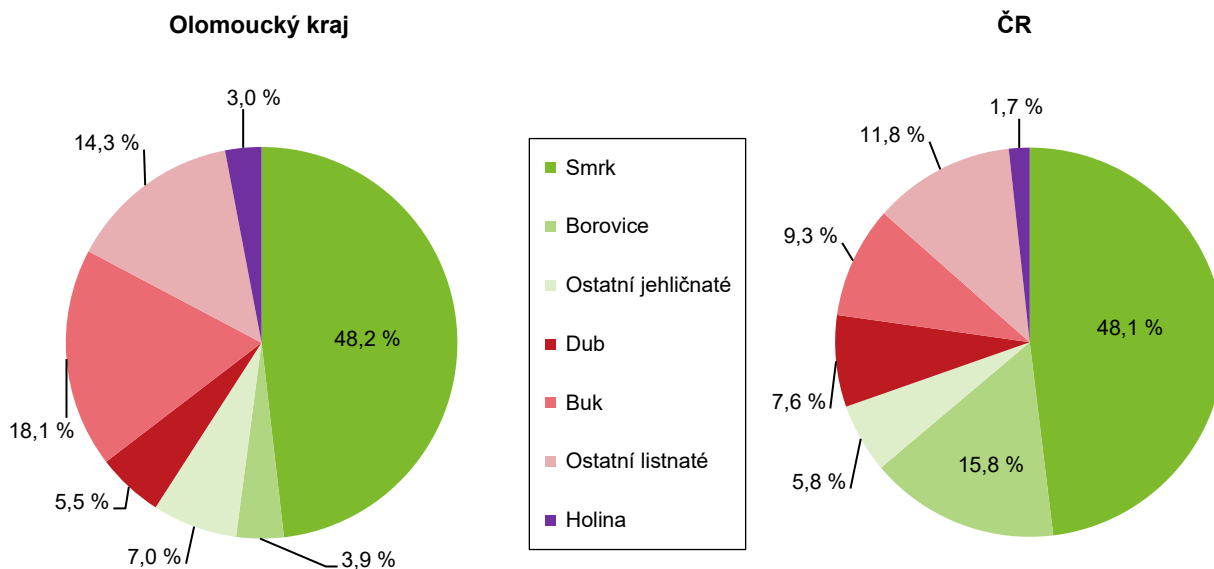
Lesnictví

Ve srovnání všech okresů ČR má okres Jeseník největší podíl lesních pozemků.

Podle Českého úřadu zeměměřického a katastrálního byla na konci roku 2021 rozloha lesních pozemků v kraji 186,5 tis. ha. Zaujímal více než jednu třetinu rozlohy kraje (35,4 %). Díky rozdílným zeměpisným podmínkám se jejich podíl pohyboval od 59,8 % v okrese Jeseník po 16,4 % v okrese Přerov.

Graf 3.8 Druhá skladba dřevin lesních porostů v Olomouckém kraji k 31. 12. 2021

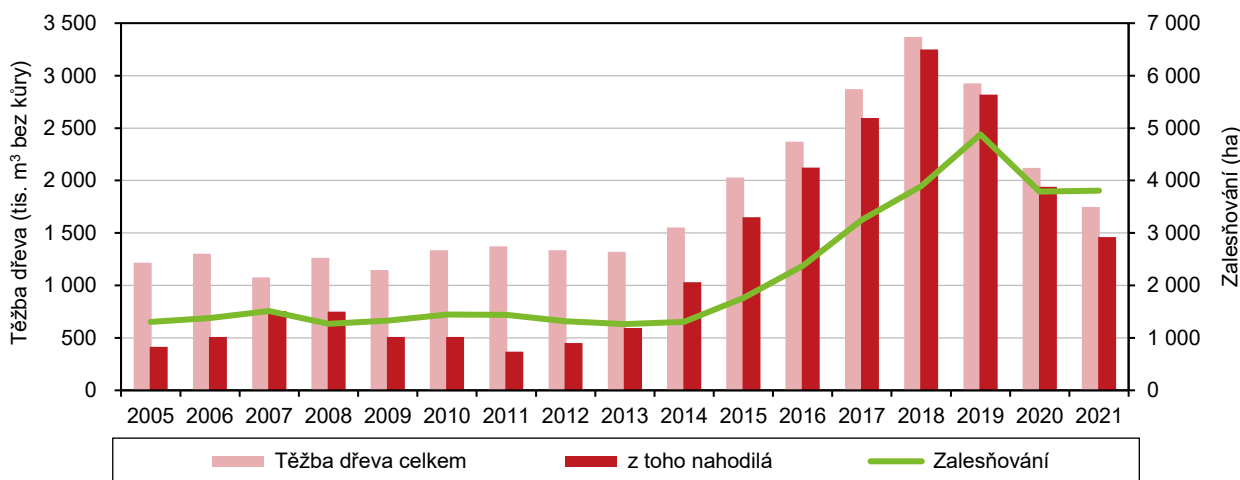
Pramen: ÚHÚL

Ústav pro hospodářskou úpravu lesů uvedl, že k 31. 12. 2021 zaujímala plocha dřevin celkem 176,5 tis. ha a plocha holin 55 tis. ha. Stále převažovaly jehličnaté porosty (60,9 %) před listnatými dřevinami (39,1 %), i když se porostní plocha jehličnatých dřevin každoročně snižuje. Nejrozšířenější byly porosty smrku ztepilého (48,1 %). Z dalších jehličnanů pak následovaly modřín (5,3 %) a borovice (3,9 % z porostních ploch). Mezi listnatými dřevinami převládá buk (18,1 %), dub (5,4 %), javor (3,2 %), bříza a lípa (po 2,3 % z porostních ploch v kraji).

Graf 3.9 Těžba dřeva a zalesňování v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Těžba dřeva vynucená hmyzovou kalamitou poklesla v roce 2021 na polovinu oproti předchozímu roku (52,2 %).

Těžba dřeva se v posledních letech soustředila především na zpracování dřeva v souvislosti s likvidací kůrovcových kalamit nebo živelních pohrom. Těžba dřeva v kraji vrcholila v letech 2017 až 2019, v následujících letech už docházelo k poklesu těžby. V roce 2021 se krajská těžba dřeva podílela na celkové jen 5,8 %. Bylo vytěženo 1 748,5 tis. m³ dřeva bez kůry, z nichž 83,6 % připadalo na nahodilou těžbu, a to jak hmyzovou (41,5 % z nahodilé těžby) tak i živelní (31,8 %). V naprosté většině se jednalo o těžbu dřeva jehličnanů (83,9 % z celkové těžby). V kraji bylo zalesněno 3 809 ha, což bylo 9,4 % z celkové zalesněné plochy v republice.

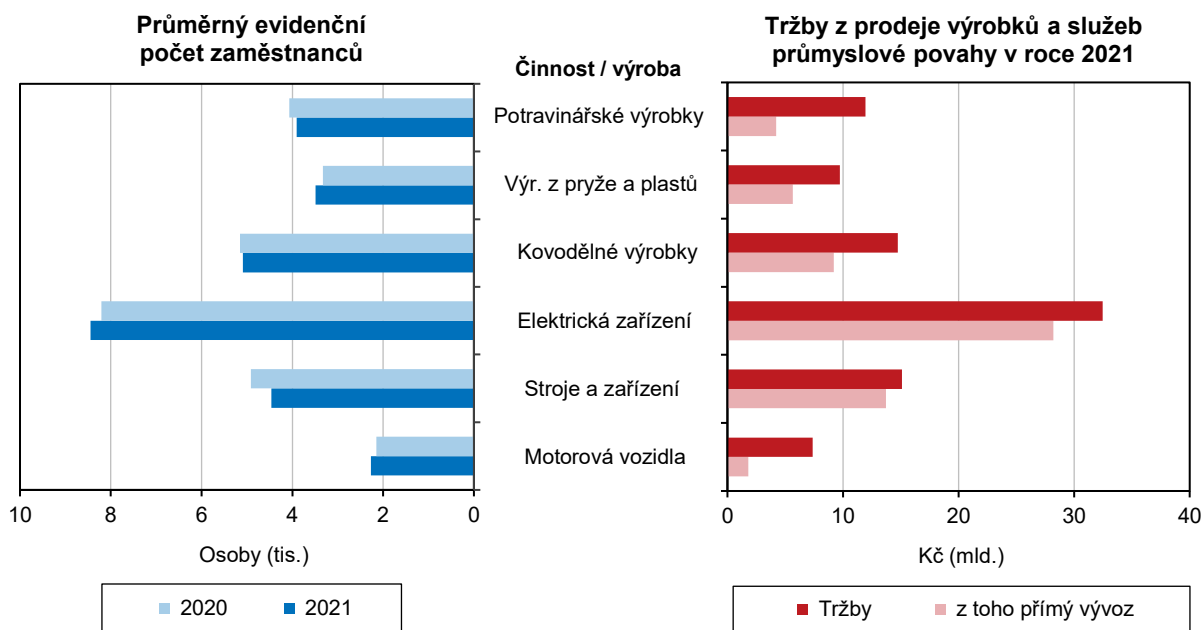
Průmysl

V Olomouckém kraji ubylo velkých průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci.

V roce 2021 mělo sídlo v Olomouckém kraji 143 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci. Meziročně to bylo o 7 firem méně. V těchto velkých podnicích celkem pracovalo 44,2 tis. zaměstnanců s průměrnou hrubou měsíční mzdou ve výši 35 060 Kč. Uvedená mzda zaměstnanců byla v mezikrajském srovnání 2. nejnížší (po Karlovarském kraji) a odpovídala 89,3 % republikového průměru (39 259 Kč). Meziročně vzrostla o 6,6 %, což bylo více než v celé ČR (5,4 %).

Graf 3.10 Zaměstnanci a tržby podle vybrané převažující činnosti zpracovatelského průmyslu v Olomouckém kraji (podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v Olomouckém kraji)

Zdroj: ČSÚ

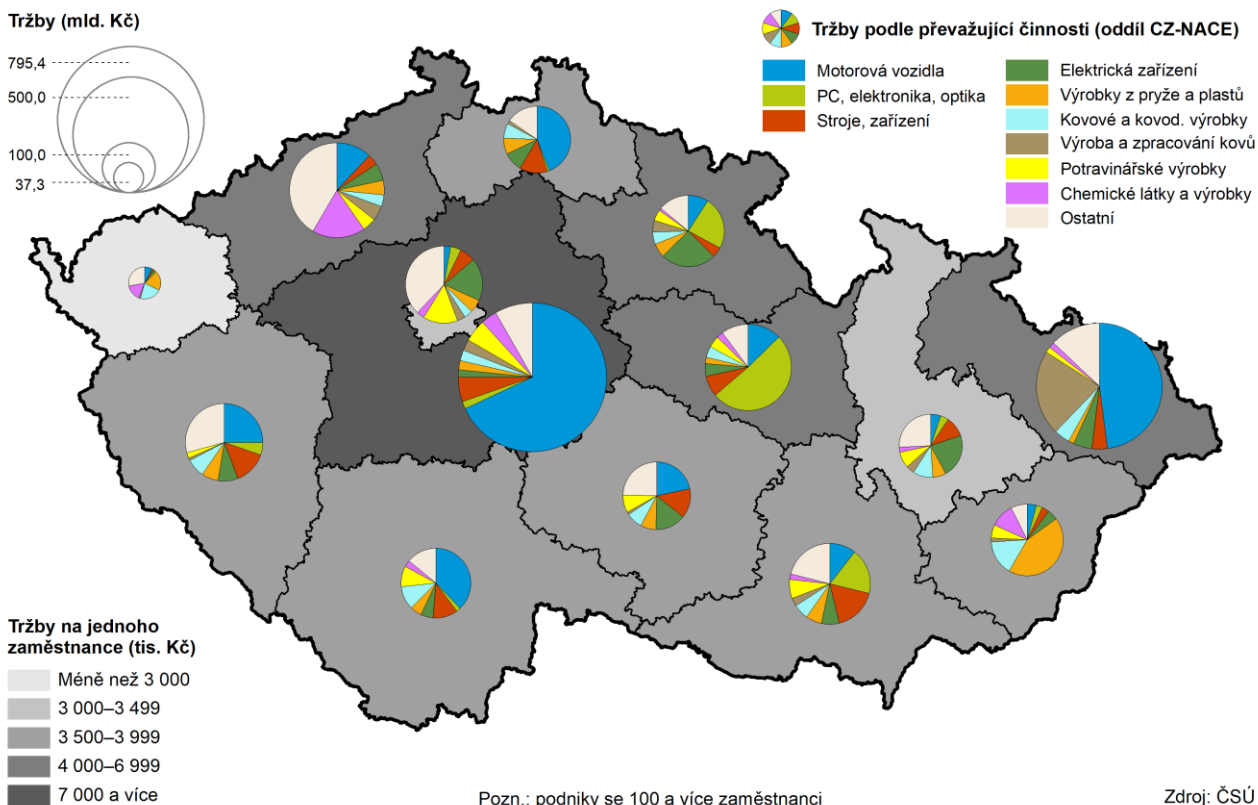
Krajské tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy se na celkových tržbách velkých podniků se 100 a více zaměstnanci podílely 3,7 %.

Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy (v běžných cenách, bez DPH) dosáhly v krajských velkých podnicích 144,5 mld. Kč. Po poklesu v roce 2020, ke kterému zřejmě přispěla i omezení v souvislosti s pandemií koronaviru, byly tržby v těchto velkých průmyslových podnicích se sídlem v kraji nejvyšší v historii kraje. Tržby z přímého vývozu výrobků a služeb průmyslové povahy činily 95,6 mld. Kč a tvořily 66,1 % z krajských tržeb. Produktivita práce vypočtená jako podíl tržeb na zaměstnance dosáhla v kraji hodnoty 3 272 tis. Kč, což bylo po kraji Karlovarském nejméně a o 1 556 tis. Kč méně než republikový průměr (4 828 tis. Kč).

I když mezi průmyslovými subjekty s více než 100 zaměstnanci se sídlem v kraji bylo nejvíce podniků s převažující výrobou v odvětví výroby strojů a zařízení jinde neuvedených (19), dále firem vyrábějících kovové konstrukce a kovodělné výrobky

(18) a podniků s výrobou potravinářských výrobků (17), největší objem tržeb zaznamenalo 12 podnikatelských subjektů v odvětví výroby elektrických zařízení (32,5 mld. Kč). V těchto podnicích byl zjištěn i nejvyšší počet zaměstnanců (8,4 tis. osob). Vysoký podíl tržeb za vývoz byl evidován u 5 firem s převažující výrobou počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení (92,0 %). A nejvyšší průměrná mzda byla vypočtena u 5 podniků zabývajících se převážně výrobou dopravních prostředků a zařízení mimo motorová vozidla, přívěsy a návěsy (42 454 Kč měsíčně).

Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy zpracovatelského průmyslu v krajích v roce 2021

Energetika

Zatímco se v kraji vyrobilo jen 1,8 % elektřiny z celkové výroby, spotřebováno bylo 5,5 % celkové spotřeby elektřiny v republice.

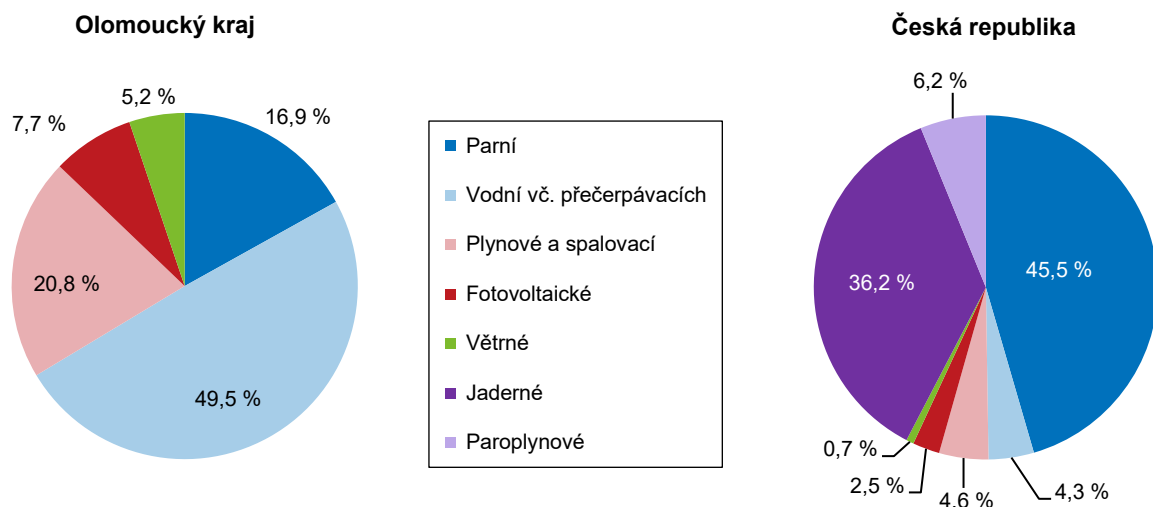
Olomoucký kraj nepatří mezi kraje, které se podílejí zásadní měrou na výrobě elektřiny. Podle údajů Energetického regulačního úřadu (ERÚ) vyrobené množství elektřiny v kraji (1 526,8 GWh brutto v roce 2021) tvořilo jen 1,8 % z celkové výroby v ČR. Do výroby elektřiny v kraji je započtena i výroba elektřiny v přečerpávací elektrárně Dlouhé stráně, kde byla v roce 2021 vyrobena téměř polovina elektřiny v kraji (716,6 GWh, tj. 46,9 % z celkové výroby elektřiny brutto v kraji). Hlavním úkolem této elektrárny ale je zabezpečení stability elektrizační soustavy v republice.

Podle ERÚ tvořil podíl výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie v kraji 30,8 % z celkové výroby elektřiny (tj. ze zdrojů jako je bioplyn, fotovoltaika, biomasa, větrné a vodní elektrárny).

Graf 3.11 Výroba elektřiny brutto¹⁾ podle technologie elektráren v roce 2021

Pramen: ERÚ

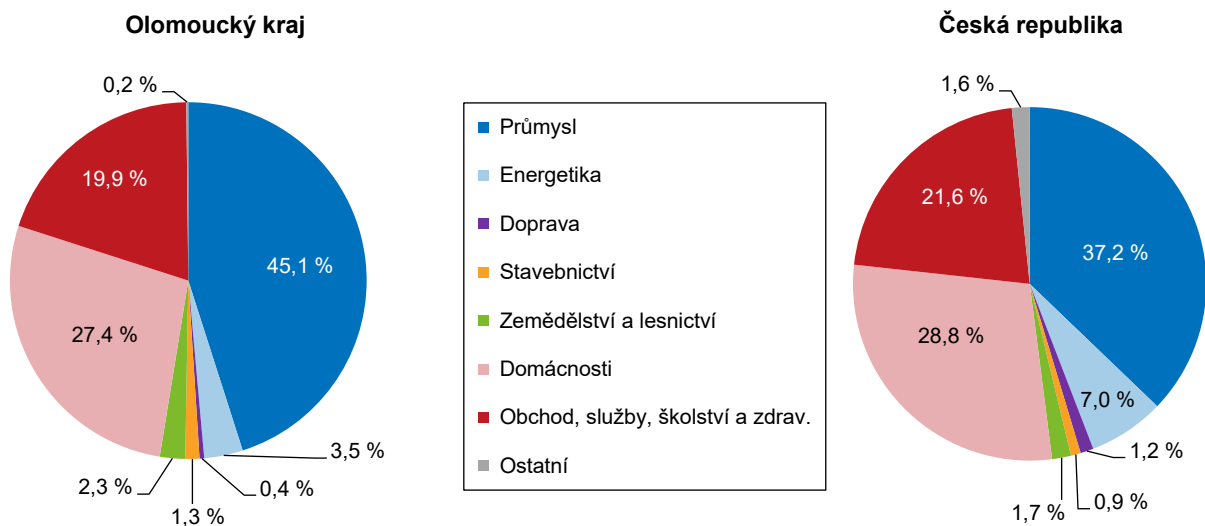
¹⁾ Výroba elektřiny brutto = celková výroba elektřiny na svorkách generátorů (zdrojů).

Meziročně se zvýšila spotřeby elektřiny v kraji.

Po dvou letech mírného poklesu spotřeby elektřiny v Olomouckém kraji bylo v roce 2021 spotřebováno 3 325,1 GWh elektřiny (netto), což bylo o 6,3 % více než v předchozím roce. Více elektřiny bylo potřeba u největších odběratelů podle odvětví, tj. jak v průmyslu (spotřeba vyšší o 10,2 %), tak i u domácností (o 7,8 % více). Po přepočtu na 1 obyvatele činila spotřeba domácností v Olomouckém kraji celkem 1 460,9 kWh elektřiny. Uvedená spotřeba byla nižší než republikový průměr (1 643,7 kWh na 1 obyv.). V mezikrajském srovnání se hodnoty pohybovaly od 1 230,7 kWh v hl. m. Praze po 2 341,8 kWh ve Středočeském kraji.

Graf 3.12 Spotřeba elektřiny netto¹⁾ podle odvětví spotřeby v roce 2021

Pramen: ERÚ

¹⁾ Spotřeba elektřiny netto = spotřeba elektřiny v odběrných místech provozovatelů regionálních distribučních soustav a spotřeba subjektů přímo napojených na danou výrobu

Na spotřebě zemního plynu dodaného konečným zákazníkům se spotřeba v kraji podílela 5,5 %.

V posledních dvou letech se zvýšila i spotřeba zemního plynu v kraji. V roce 2021 to bylo 516,0 mil. m³, což bylo o 10,9 % více než v roce 2020. Třetina zemního plynu byla dodána domácnostem s meziročním zvýšením o 11,7 %. Na jednu domácnost

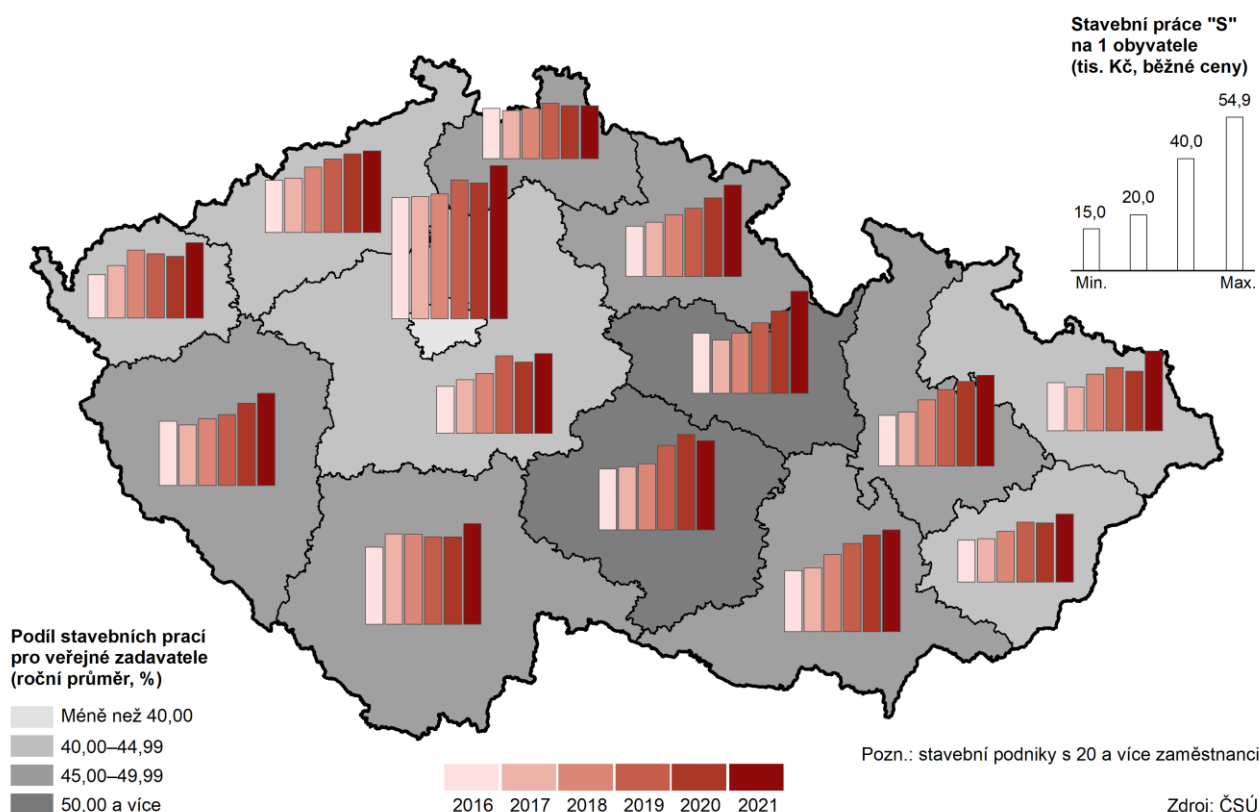
s odběrem zemního plynu příslušela spotřeba 10 464,4 kWh, mírně vyšší než republikový průměr (10 326,9 kWh). Nejmenší spotřeba na domácnost byla zjištěna v Moravskoslezském kraji (7 632,6 kWh) a nejvyšší ve Středočeském kraji (13 646,6 kWh na 1 odběratele).

Stavebnictví, stavební povolení

Podniky se sídlem v kraji se na celkovém objemu základní stavební výroby podílely 3,3 %.

V Olomouckém kraji mělo sídlo 22 stavebních firem s více než 50 zaměstnanci. V roce 2021 tyto podniky zaměstnávaly 2,7 tis. osob s průměrnou hrubou měsíční mzdou 36 854 Kč, což bylo méně než republikový průměr (42 238 Kč). Hodnota základní stavební výroby u nich dosáhla 6,4 mld. Kč (v běžných cenách).

Stavební práce "S" podle kraje místa stavby v letech 2016 až 2021

Hodnota stavebních prací provedených na území kraje se na celku podílela 5,7 %.

Podle výsledků šetření u stavebních podniků s 20 a více zaměstnanci se už několik let po sobě zvyšuje objem stavebních prací podle dodavatelských smluv, tedy v hodnotě „S“ provedených na území Olomouckého kraje. V roce 2021 dosáhl 20,2 mld. Kč (v běžných cenách) a byl meziročně o 5,7 % vyšší. Z uvedené částky bylo pro veřejného zadavatele provedeno 51,5 % stavebních prací. Na území kraje bylo po přepočtu na 1 obyvatele uskutečněno stavebních prací v hodnotě 32,5 tis. Kč, tj. méně než činil republikový průměr (33,7 tis. Kč).

Podle údajů za rok 2021 vydaly stavební úřady v Olomouckém kraji nejvíce stavebních povolení a ohlášení v posledních 10 letech.

V průběhu roku 2021 bylo v Olomouckém kraji vydáno 4 756 stavebních povolení a ohlášení (dále jen povolení), což bylo o 448 více než v předchozím roce, tj. o 10,4 % více. Větší počet vydaných stavebních ohlášení a povolení byl zaměřen na stavby budov (2 920, tj. 61,4 % z celkového počtu povolení), které zahrnovaly povolení na stavby budov bytových (1 874 povolení) i povolení na stavby budov

nebytových (1 046 povolení). Z dalších 1 836 vydaných stavebních ohlášení a povolení na inženýrské stavby bylo 380 povolení dopravních staveb.

Více než dvě třetiny stavebních povolení a ohlášení byla vydána na novou výstavbu, celkem to bylo 3 255 povolení, z toho 1 616 na nové stavby budov a 1 639 na nové inženýrské stavby. Ostatní povolení byla na změnu už dokončených staveb, z jejich celkového počtu 1 501 povolení bylo na změnu staveb budov 1 304 povolení a na změnu u inženýrských staveb to bylo 197 povolení.

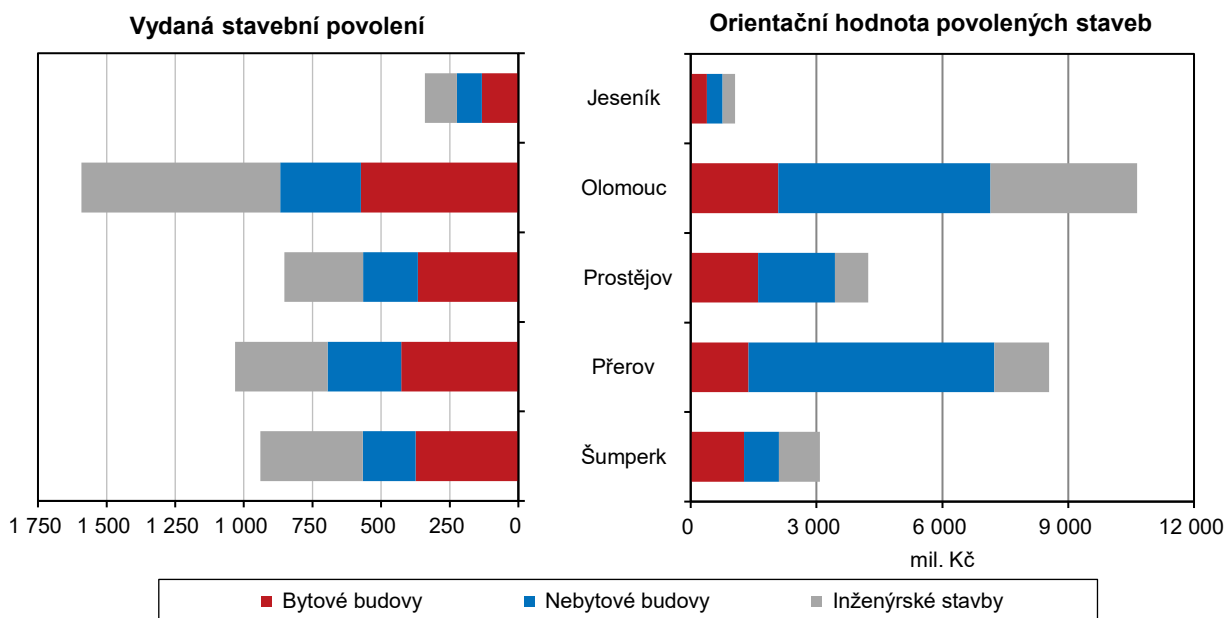
Orientační hodnota těchto staveb dosáhla rekordní výše 27,6 mld. Kč, a to bylo nejvíce za dobu existence Olomouckého kraje od roku 2000.

Orientační hodnota staveb, na které byla v roce 2021 vydána stavební povolení, dosáhla v kraji 27 556 mil. Kč a meziročně vzrostla o více než polovinu (o 58,8 % více). Tři čtvrtiny z uvedené částky tvořila předpokládaná hodnota staveb budov (75,1 %) a čtvrtinu pak orientační hodnota inženýrských staveb (24,9 %).

Olomoucký kraj se na celkovém počtu stavebních povolení v České republice podílel 5,2 % a na orientační hodnotě povolených staveb pak 5,3 %.

Graf 3.13 Vydaná stavební povolení podle druhu stavby a okresů v Olomouckém kraji v roce 2021

Zdroj: ČSÚ

Také v jednotlivých okresech kraje došlo k meziročnímu zvýšení počtu vydaných stavebních povolení a ohlášení. Třetina povolení byla vystavena v okrese Olomouc (33,5 % z počtu povolení v kraji), nejvyšší nárůst byl evidován v okrese Šumperk (o 31,5 % více než v roce 2020). Také orientační hodnota staveb, na které byla vydána stavební povolení, ve srovnání s hodnotou v roce 2020 vzrostla ve všech okresech kraje. Největší nárůst byl v okrese Přerov (o 143,3 % více). Nejvyšší orientační hodnota povolených staveb ale stále náležela okresu Olomouc (38,6 % z celkové orientační hodnoty v kraji).

Bytová výstavba

Na rozdíl od vývoje v České republice v Olomouckém kraji počet zahájených bytů meziročně poklesl.

V Olomouckém kraji byla v roce 2021 zahájena výstavba 1 690 bytů. Díky meziročnímu poklesu o 11,8 % se jednalo o nejnižší hodnotu za uplynulých 5 let. V novostavbách, které reprezentují klíčovou skupinu rezidenční výstavby, bylo zahájeno 1 402 bytů. Meziročně jejich počet klesl o 16,3 % na pětileté minimum.

Zbývajících 288 bytů bylo zahájeno v rámci změn již dokončených staveb, což bylo o 19,0 % více než v roce předchozím.

Zatímco v nových rodinných domech bylo vloni zahájeno 1 138 bytů (meziročně o 12,3 % více), v nových bytových domech pouze 258 bytů (meziročně o 60,6 % méně). Výrazný úbytek nově zahájených bytů v rámci developerských projektů bytových domů se stal hlavní příčinou poklesu zahájené bytové výstavby v kraji.

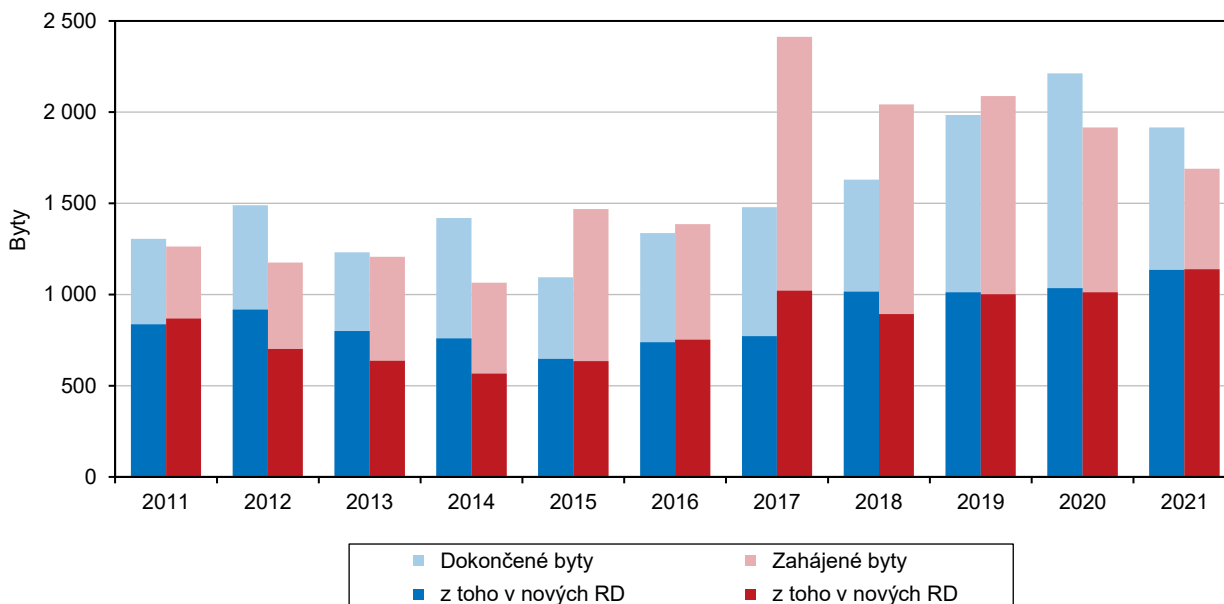
Z celkového počtu 1 690 zahájených bytů bylo 30,3 % z nich situováno v okrese Olomouc (512 bytů), 23,6 % v okrese Prostějov (398 bytů), 21,6 % v okrese Šumperk (365 bytů), 18,2 % v okrese Přerov (307 bytů) a 6,4 % v okrese Jeseník (108 bytů). V rámci Olomouckého kraje byl citelný meziroční pokles počtu zahájených bytů sledován na Olomoucku (o 49,0 %). Meziroční zvýšení naopak charakterizovalo Šumpersko (o 49,0 %), Jesenícko (o 47,9 %), Přerovsko (o 27,9 %) i Prostějovsko (o 12,1 %).

V relativním přepočtu na 1 000 obyvatel středního stavu bylo v Olomouckém kraji v roce 2021 zahájeno 2,7 bytů. Nejvyšší intenzita zahájené bytové výstavby v kraji náležela okresu Prostějov (3,7 ‰). Následoval okres Šumperk (3,1 ‰), Jeseník (2,9 ‰), Přerov (2,4 ‰) a pořadí uzavřel okres Olomouc (2,2 ‰). Zatímco v roce 2020 bylo na Olomoucku zahájeno relativně nejvíce bytů v kraji, v roce 2021 jich bylo relativně nejméně.

Počet zahájených bytů v kraji tvořil 3,8 % z celkového počtu zahájených bytů v České republice. Ten se meziročně zvýšil o 27,6 % na 44 992 bytů. V roce 2021 došlo k meziročnímu poklesu počtu zahájených bytů pouze ve dvou krajích, a to v Olomouckém a Plzeňském. Ve zbývajících 12 krajích se počet zahájených bytů meziročně zvýšil, relativně nejvíce v Praze a sousedním kraji Středočeském.

Graf 3.14 Bytová výstavba v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Stejně jako u zahájených bytů v Olomouckém kraji poklesl v roce 2021 i počet dokončených bytů.

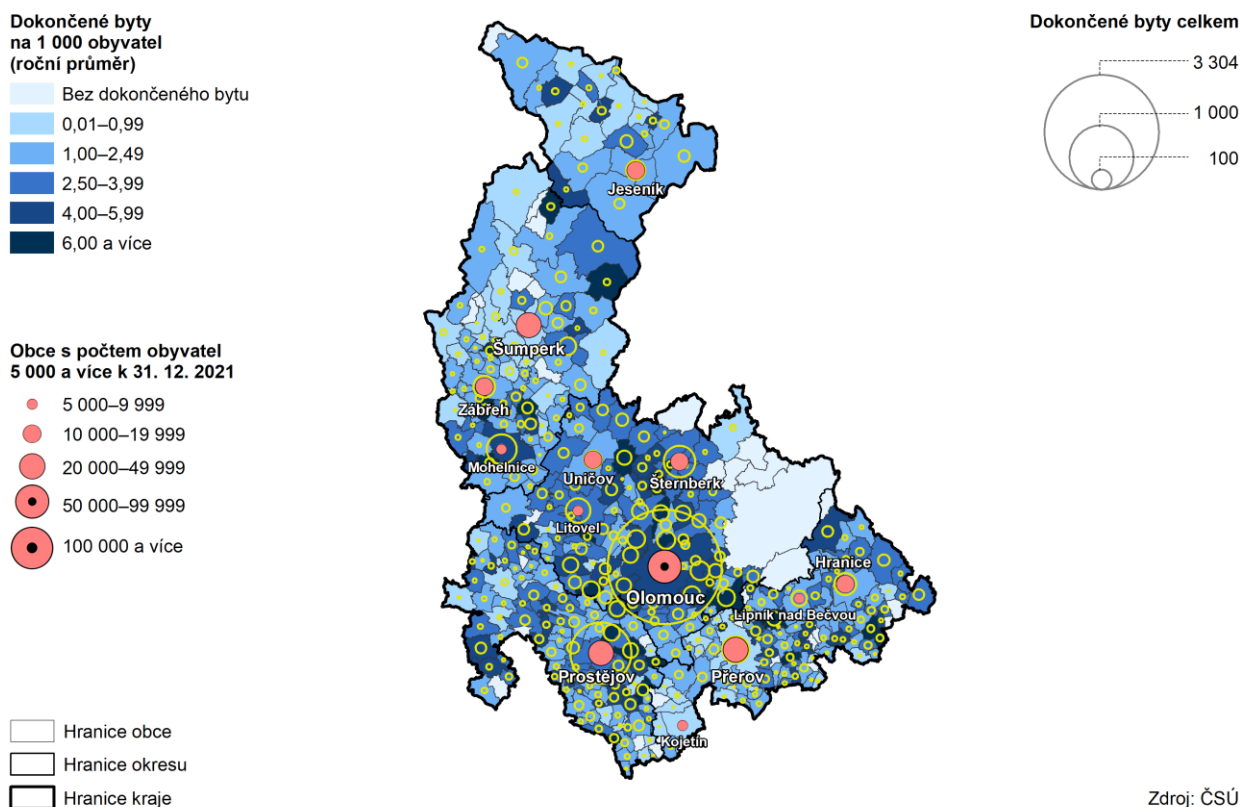
V roce 2021 bylo v Olomouckém kraji dokončeno 1 916 bytů. V porovnání s rekordním rokem 2020 došlo k poklesu o 13,4 %, přesto počet dokončených bytů zůstal třetí nejvyšší za uplynulých 12 let. Počet a struktura zahájených bytů se

s jistým zpožděním promítá do počtu a struktury bytů dokončených. Zcela nejvíce bytů je v rámci kraje dlouhodobě dokončováno na Olomoucku.

V roce 2021 bylo v okrese Olomouc dokončeno 970 bytů (tj. 50,6 % z celého kraje). V republikovém pohledu zde byl dokončen šestý nejvyšší počet bytů ze všech 77 okresů, a to po Praze a okresech Brno-venkov, Brno-město, Praha-východ a Praha-západ. Současně bylo na jeho území zkolaudováno více bytů než v celém kraji Libereckém nebo Karlovarském.

Bytová výstavba v obcích Olomouckého kraje v letech 2016 až 2021

S výrazným odstupem a v dalším pořadí byl nejvyšší počet dokončených bytů v kraji sledován v okrese Prostějov (355 bytů, tj. 18,5 %), Šumperk (282 bytů, tj. 14,7 %) a Přerov (248 bytů, tj. 12,9 %). Nejnižší počet náležel okresu Jeseník (61 bytů, tj. 3,2 %). V místech s nejvyšší stavební aktivitou, tj. na Olomoucku a Prostějovsku, se počet dokončených bytů meziročně výrazně snížil, a to o 23,7 %, resp. o 25,6 %. Opačný trend registroval okres Přerov (meziroční růst o 40,1 %) a Šumperk (meziroční růst o 33,0 %).

V novostavbách bylo dokončeno 1 765 bytů (meziročně o 14,5 % méně) a v rámci změn již dokončených staveb 151 bytů (meziročně o 2,0 % více). V podrobnějším pohledu bylo 1 135 bytů zkolaudováno v novostavbách rodinných domů (meziročně o 9,7 % více) a 622 bytů v novostavbách bytových domů (meziročně o 39,2 % méně). Jestliže počet dokončených bytů v novostavbách rodinných domů odpovídal zcela nejvyšší hodnotě od roku 1989, v novostavbách bytových domů se jednalo o tříleté minimum. I přesto se v roce 2021 v nových bytových domech dokončil třetí nejvyšší počet bytů od roku 2010.

Nejvyšší koncentrace bytové výstavby je tradičně soustředěna v Olomouci a jeho dostupném okolí. V novostavbách rodinných domů bylo v okrese Olomouc zkompletováno 438 jednotek (tj. 38,6 % z krajského celku), v novostavbách bytových domů dokonce 479 jednotek (tj. 77,0 %). Nejvíce bytů v nových rodinných domech bylo po okrese Olomouc dokončeno v okresech Šumperk (237 bytů, tj. 20,9 %), Prostějov (225 bytů, tj. 19,8 %) a Přerov (191 bytů, tj. 16,8 %). Nejméně jich bylo zkolaudováno na Jesenicku (44 bytů, tj. 3,9 %). Nejvíce bytů v nových bytových domech bylo po okrese Olomouc dokončeno v okrese Prostějov (91 bytů, tj. 14,6 %). Následovaly okresy Přerov (34 bytů, tj. 5,5 %) a Šumperk (18 bytů, tj. 2,9 %). Na Jesenicku vloni nebyl zkolaudován žádný byt v novém bytovém domě.

V relativním přepočtu na 1 000 obyvatel středního stavu bylo v Olomouckém kraji v loňském roce dokončeno 3,1 bytů. Nejvyšší intenzita dokončené bytové výstavby v kraji náležela okresu Olomouc (4,2 ‰). Následoval okres Prostějov (3,3 ‰), Šumperk (2,4 ‰) a Přerov (2,0 ‰). Nejnižší intenzita charakterizovala okres Jeseník (1,7 ‰). Republikový průměr činil 3,3 dokončených bytů na 1 000 obyvatel středního stavu.

V České republice bylo během roku 2021 dokončeno 34 581 bytů, tj. o 0,5 % více než v roce 2020. Meziroční zvýšení tempa dokončené bytové výstavby zaznamenalo 8 ze 14 krajů. Relativně nejvyšší přírůstek vykázal Kraj Vysočina následovaný krajem Královéhradeckým. Relativně nejvyšší úbytek charakterizoval kraj Olomoucký, Středočeský a Prahu. Téměř polovina všech dokončených bytů v České republice se nacházela v kraji Středočeském (6 376 bytů), Praze (5 228 bytů) a kraji Jihomoravském (4 789 bytů).

Doprava

Dálnice I. třídy tvoří 43 km na Přerovsku a 8 km na Prostějovsku.

Silniční síť v Olomouckém kraji tvořilo k 1. 1. 2022 podle dat Ředitelství silnic a dálnic ČR 140 km dálnic a 3 460 km silnic, z toho bylo 348 km silnic I. třídy. Na 1 000 km² rozlohy kraje připadalo 682,9 km silnic a dálnic, což bylo méně než činil republikový průměr (708,0 km na 1 000 km² rozlohy ČR). Odpovídá to zeměpisným podmínkám Olomouckého kraje, kde se hustota silniční sítě pohybovala od 871,1 km na 1 000 km² rozlohy okresu Prostějov po nejnižší hodnotu zjištěnou v okresech republiky v okrese Jeseník (409,7 km na 1 000 km² rozlohy okresu).

Na 100 obyvatel kraje připadá 51,2 osobních aut.

Podle Registru silničních vozidel, který vede Ministerstvo dopravy ČR, každoročně roste počet aut. Na konci roku 2021 bylo v Olomouckém kraji evidováno 319,2 tis. osobních aut včetně dodávkových. Jedno osobní auto by tak mělo v průměru připadnout na každého druhého obyvatele kraje. Meziročně se ale zvyšuje i počet nákladních automobilů (38,3 tis.), motocyklů (74,4 tis.) i autobusů (0,6 tis.).

V přepravě cestujících byl rok 2021 rokem návratu po omezení opatření a u zboží došlo k navýšení přepravy.

Z dat Ministerstva dopravy jsou i některé ukazatele o přepravě cestujících v rámci kraje, které ukazují po poklesu počtu přepravovaných v kovidovém roce 2020 postupný návrat cestujících na početní stavy v předcházejících letech. V roce 2021 bylo přepravováno veřejnou autobusovou dopravou v rámci kraje 16,9 mil. osob a železniční dopravou 9,3 mil. osob. Přeprava zboží silniční nákladní i železniční dopravou dokonce zaznamenala v některých směrech i vyšších hodnot. Silniční nákladní dopravou bylo do jiných krajů vyvezeno 13,4 mil. t věcí, dovezeno z jiných krajů bylo 9,6 mil. t věcí a v rámci kraje bylo přepravováno 25,7 mil. t věcí. V železniční dopravě bylo vyvezeno do jiných krajů 1,1 mil. t věcí a 1,0 mil. t věcí dovezeno z jiných krajů a v rámci kraje bylo přepravováno dalších 0,3 mil. t věcí.

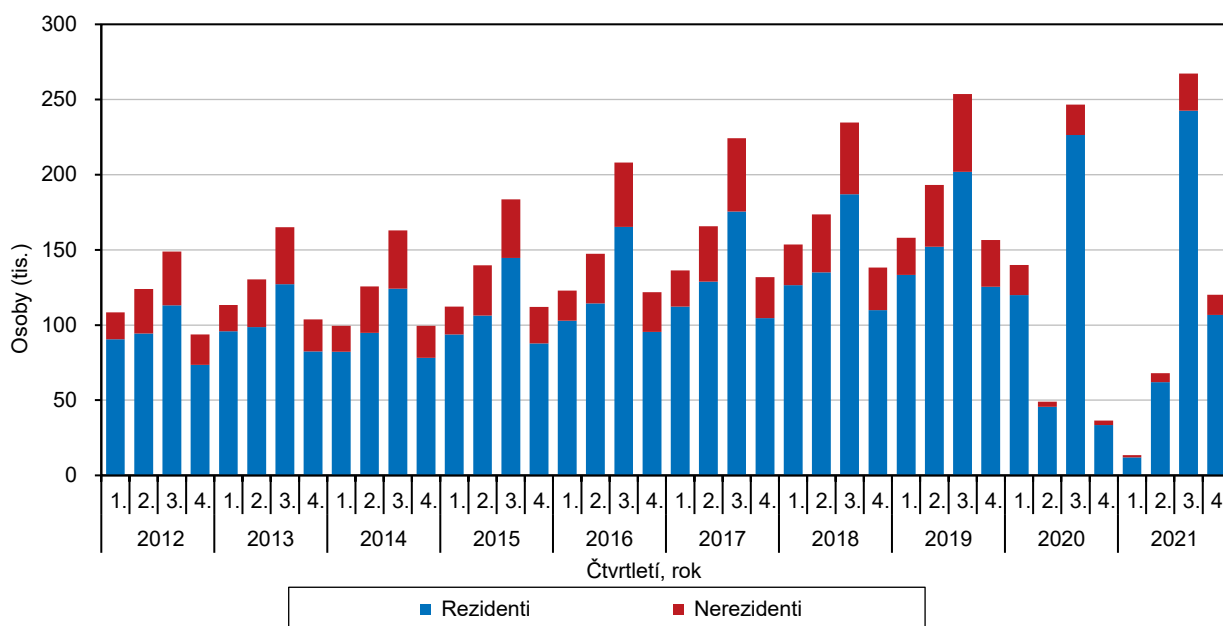
Cestovní ruch

Každé druhé ubytovací zařízení v kraji byl penzion (290 zařízení v roce 2021).

V roce 2021 bylo v Olomouckém kraji evidováno celkem 576 hromadných ubytovacích zařízení (HUZ), tj. zařízení sloužící cestovnímu ruchu s minimálně pěti pokoji a zároveň 10 lůžky. V těchto zařízeních bylo k dispozici celkem 10,7 tis. pokojů s 28,0 tis. lůžky. Třetina se jich nacházela na Šumpersku (33,0 %), dalších 30 % na Jesenicku (30,4 %) a desetina v krajském městě Olomouci (61 zařízení). Mimo budovy HUZ bylo v kraji podchyceno 1 555 míst pro stany a karavany.

Graf 3.15 Hosté ubytovaní v hromadných ubytovacích zařízeních podle čtvrtletí v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

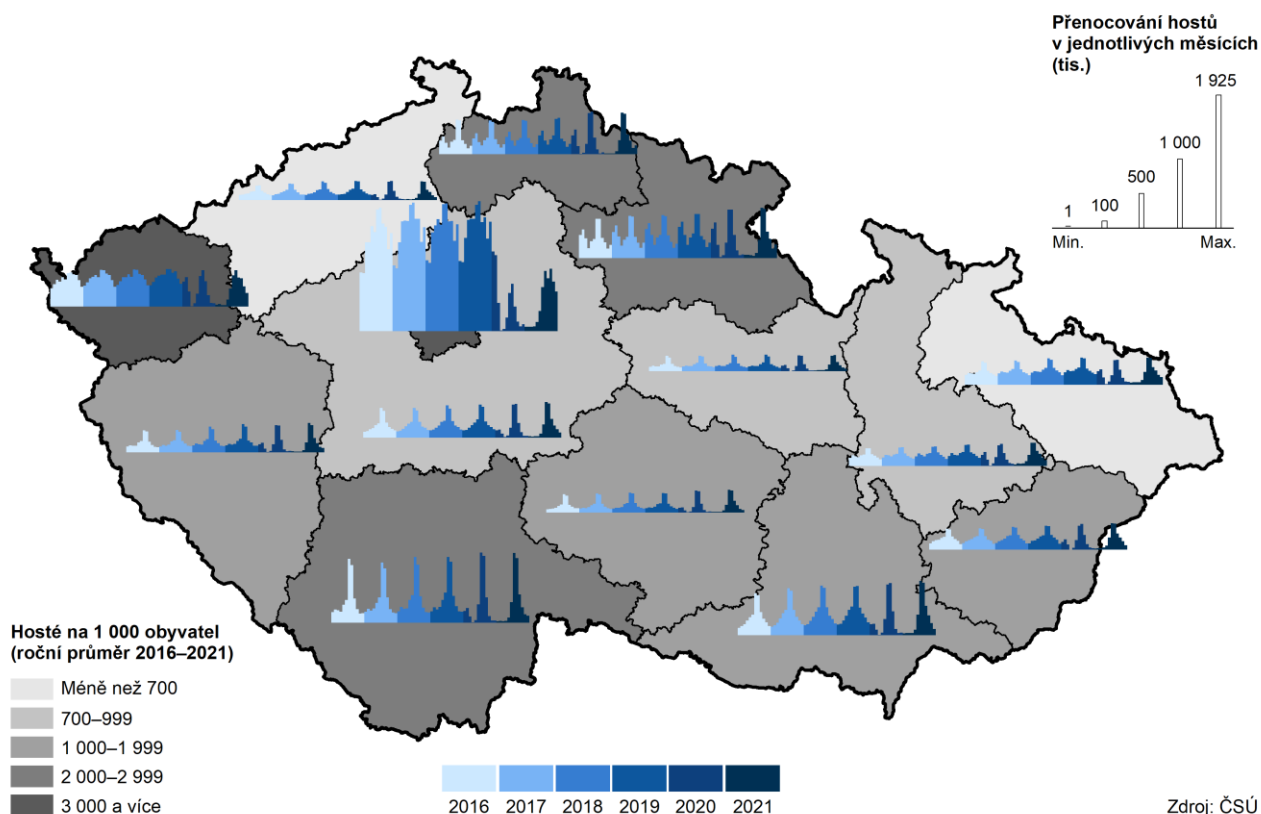

Pandemie koronaviru se podepsala na nízkém počtu hostů a přenocování v HUZ v celé republice včetně Olomouckého kraje.

Omezení cestování a poskytování ubytovacích služeb začátkem roku 2020 se výrazně projevilo ve statistice cestovního ruchu. Pouze letní sezóna, kdy docházelo k uvolnění přijatých opatření, se vyrovnala předchozím rokům. Počet hostů, kteří se ubytovali v HUZ Olomouckého kraje během roku 2021, byl o 0,6 % nižší než v roce 2020. Celkem jich bylo 469,0 tisíc. Ve srovnání s rekordním počtem ubytovaných v roce 2019 to bylo o téměř 300 tis. hostů méně (o 38,4 % méně). Jen necelá desetina hostů byla ze zahraničí (45,6 tis., tj. 9,7 %), většina hostů byla z ČR (423,4 tis. hostů). Počet rezidentů se meziročně snížil o 0,5 %, počet nerezidentů klesl o 2,3 %. Největší zastoupení mezi nerezidenty měli hosté ze Slovenska (14,1 tis.), Polska (8,7 tis.), Německa (5,3 tis.), Rakouska (1,9 tis.), Ukrajiny (1,5 tis.), Itálie (1,2 tis.) a Nizozemska (1,0 tis.). Počet hostů ubytovaných v kraji se na celkovém počtu hostů v HUZ České republiky podílel 4,1 %.

Oproti meziročnímu úbytku hostů zaznamenal počet přenocování mírné zvýšení. Hosté strávili v roce 2021 v HUZ na území kraje celkem 1 652,1 tis. nocí. To bylo o 2,6 % více než v předchozím roce 2020. Ve srovnání s rokem 2019 to ale bylo o více než jednu čtvrtinu přenocování méně (o 28,6 %). Z celkového počtu nocí v roce 2021 připadalo 1 543,4 tis. nocí na rezidenty a 108,7 tis. nocí na nerezidenty. Průměrná délka přenocování činila 3,5 noci a byla po Karlovarském kraji (4,0 noci) 2. nejvyšší mezi všemi kraji. U domácích hostů (3,6 noci) byla vyšší než u hostů ze zahraničí (2,4 noci).

Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích v letech 2016 až 2021

V lázeňských zařízeních v Olomouckém kraji bylo během roku 2021 ubytováno 39,5 tis. hostů (tj. 6,9 % z celkového počtu v České republice). Naprostou většinu z nich tvořili domácí hosté (99,3 %). Lázeňští hosté strávili v HUZ v lázních 564,6 tis. nocí, s průměrnou délkou přenocování 14,3 noci.

V odvětví cestovního ruchu bylo v roce 2020 zaměstnáno v kraji 10,2 tis. osob, které představovaly 3,4 % z celkové zaměstnanosti v regionu.

Dopady koronavirové pandemie se výrazně projevily i ve výsledcích ekonomických ukazatelů za cestovní ruch. Podle regionálního satelitního účtu poklesla hrubá přidaná hodnota (HPH) cestovního ruchu v Olomouckém kraji z 5,4 mld. Kč v roce 2019 na 3,4 mld. Kč v roce 2020 (předběžná data). Krajský podíl na celkové HPH České republiky činil 4,5 % a na HPH Olomouckého kraje se snížil z 2,3 % v předchozím roce na 1,4 % v roce 2020.

